

37. Országos Tudományos Diákköri Konferencia

Had- és Rendészettudományi szekció

Budapest, 2025. április 22-24.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem

Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar

A helyszíni bírság korszerűsítése

Jelige: *modernizáció*

Pályamunka lezárásának időpontja: 2024. november

2025.

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	3
1.1. TÉMAVÁLASZTÁS INDOKLÁSA	3
2. PROBLÉMAFELVETÉS.....	5
2.1. Napjaink kivitelezése és problémái	5
2.2. Helyszíni bírság jogintézménye.....	6
2.3. Helyszíni bírság	7
2.4. 22/2012. (IV. 13.) BM rendelet tanulmányozása	8
2.4.1. A helyszíni bírság végrehajtása	8
2.4.2. Helyszíni Bírság nyomtatvány	9
2.5. Konvencionális problémák-Anakronisztikus jelleg.....	12
2.5.1. Tárolás.....	12
2.5.2. Idővesztesség	13
2.5.3. Olvashatatlanság	14
2.5.4. Objektivitás sérülékenysége.....	14
2.5.5. Biztonságos intézkedés végrehajtásának befolyásolása.....	15
2.5.6. Környezeti tényezők	16
2.5.7. Hibázási lehetőség a helyszíni bírságot kitöltő rendőr részéről	16
3. TÖRTÉNELMI ÁTTEKINTÉS	18
3.1. Ókori Róma	18
3.2. Magyarország	18
3.3. Áttekintés.....	23
4. KUTATÁS	24
4.1. Statisztikai Adatok.....	24
4.2. Interjú.....	28
4.2.1. I. számú interjú alany.	28
4.2.2. II. számú Interjú alany	29
4.3. Kérdőív	30
5. MEGOLDÁS, KIVITELEZÉS	33
5.1. Első számú oldal.....	33
5.2. Kettes számú oldal-Adat.1.....	35
5.3. Hármas számú oldal-Adat.2	36
5.4. Négyes számú oldal, Ütköztetés-Minősítés.....	37
5.5. Ötös számú oldal, Elkövetett cselekmény rövid leírása.	39

5.6. Hatos számú oldal Állampolgár aláírása	40
5.7. Hetes számú oldal, Intézkedő rendőr aláírása.	40
5.7.1. Web 3.0 – szemantikus web.....	42
ÖSSZEGZÉS	43
IRODALOMJEGYZÉK.....	45
MELLÉKLETEK.....	48
ÁBRAJEGYZÉK	50

BEVEZETÉS

1.1. TÉMAVÁLASZTÁS INDOKLÁSA

Eklatáns faktum, hogy a rendvédelmi szervek állományának – jelen esetben a rendőrségnek – az egyik alapvető pillére, hogy hivatásos tagjai a jogszabályok készségszintű ismerete mellett jelentős szakmai tapasztalattal is bírjanak. Emellett kiemelkedő jelentőségű, hogy a közbizalommal, köztisztelettel felruházott rendőr, széleskörű empátiával, érzelmi intelligenciával és helyzetfelismerő képességgel is rendelkezzen. Véleményem szerint ezeknek a készségeknek az elsajátítása az egyik legfontosabb tényezője annak, hogy egy rendőrt, „kiváló rendőrnek” lehessen nevezni, továbbá a mindennapi szolgálati feladatait megfelelő minőségben el tudja látni.

A rendőri hivatás is azon hivatások körébe tartozik, ahol a szolgálatot teljesítő rendőrök napi szinten az állampolgárokkal foglalkoznak, mely tevékenység igen szerteágazó. A figyelmeztéstől kezdve a szabálysértések szankcionálásán át egészen a bűncselekmények megelőzésében, felderítésében, megakadályozásában nyilvánul meg. Ezekből a kihívásokból és sokszínűségekből eredően kiemelkedőnek kell lenniük a kommunikációs készségeknek, kiváltképp, mivel jelentős mértékben befolyásolhatja egy helyszíni bírság kitöltésének az eredményességét és mikéntjét. Eddigi szakmai pályafutásom során a helyszíni bírság kitöltésénél a fent említett készségek kiemelkedő szerepet játszottak, annak érdekében, hogy az intézkedés alá vont személy az intézkedést ne személyes sértésnek, személye elleni negatív impulzusnak vegye, hanem egy megelőzési folyamat részeként és a későbbi súlyosabb következmények elkerülése végett, intő jelzésként értékelje.

A Készenléti Rendőrség állományában kezdtem a szakmai pályafutásomat járőrtársként, majd közrendvédelmi járőrként folytattam azt. A Készenléti Rendőrségnél a szolgálataim során betekintést nyerhettem számos, és sokrétű feladat végrehajtásban, többek között rendszeresen hajtottunk végre a határ rendjével kapcsolatos feladatokat az illegális migráció leküzdése végett a déli határszakaszon. Azonban a Covid-járvány idején is rendszeresen részt vettem az ezzel kapcsolatos szolgálati feladatok végrehajtásában, a kijárási korlátozást megszegő személyekkel szemben rendszeresen alkalmaztuk a helyszíni bírság jogintézményét. Ugyanakkor rendszeresen láttunk el közterületi valamint rendezvény biztosítási feladatokat. A hosszú évek empirikus tapasztalata alapján azt a következtetést vontam le, hogy társadalmunkat leginkább a kisebb mértékű jogsértések jellemzik, szabálysértések formájában.

Kiemelkedően nagy számot mutatnak a jogsértéseken belül a közlekedési szabálysértések, amelyeket legtöbbször helyszíni bírság kiszabásával szankcionálunk. Ezek még mindig papíralapú formanyomtatványként kerülnek kitöltésre, ami egy olyan világban, ahol az élet minden területe a digitalizáció felé halad, nem követi a 21. század dinamikáját.

Célom, egy olyan innovatív applikáción belüli fejlesztés megtervezése, ami a jelenkor kihívásaival szemben megállja a helyét, s mindeközben segítséget nyújt rendőrtársaimnak és terhet vesz el azokról a kollégákról, akik a végrehajtás azon területén látnak el szolgálatot, ahol a helyszíni bírság kiszabása jelentős.

Pályamunkámban bemutatom a helyszíni bírság fejlődését, valamint a jogintézményt, továbbá interjúkon, kérdőíven keresztül, illetve statisztikák alapján a helyszíni bírság jelentőségét a Rendőrség szankcionálási eszköztárában.

A helyszíni bírság jogintézmény fejlődését azért tartom kiemelkedő fontosságúnak, hogy rávilágítsak arra a tényre, hogy a kor előre haladtával és a technológiai fejlődéssel szemben a helyszíni bírság kitöltése nem változott az elmúlt évek során, így még mindig papíralapú a kitöltendő nyomtatvány.

Abban a korban, ahol az idő pénz; ahol a levelezést már rég felváltotta az internet világa és annak megannyi lehetősége; ahol megjelent a Mesterséges Intelligencia és a Magyar Rendőrségnek TikTok profilja van, ott nem megengedhető, hogy egy olyan technológiával dolgozzunk, ami rendkívül időveszteséges és elavult.

A statisztikai adatokat a police.hu weboldal által vezetett hiteles és nyilvános információi alapján vizsgálom, és azok segítségével vonom le következtetéseimet, emellett interjúkat is készítettem, valamint kérdőíveztem a sikeres kutatás érdekében.

Az interjúk készítése során két egymástól független személyt hallgattam meg, ezen felül összeállítottam egy kérdőívet, amit 38 személy töltött ki. Az első interjú alanyom egy több évtizedes tapasztalattal bíró, vezető beosztású személy volt. A második interjú alany pedig egy körülbelül két éve felszerelt, csekély tapasztalattal bíró végrehajtói állományban szolgálatot teljesítő, rendszeresen helyszíni bírságot alkalmazó kolléga volt.

2. PROBLÉMAFELVETÉS

2.1. Napjaink kivitelezése és problémái

Napjainkban a helyszíni bírság jogintézményét a 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről (továbbiakban Szabs.tv) továbbá 22/2012. (IV. 13.) BM rendelet a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint ahhoz kapcsolódó egyes rendeletek módosításáról (továbbiakban: 22/2012. (IV.23) BM rendelet) szóló jogszabály szabályozza, valamint taglalja napjaink megoldását és meglátásom szerint egyben rá is mutat azoknak a korszerűtlenné válására, amire ebben a modulban fogok rávilágítani. Meg kell még viszont említeni a 63/2012. (IV. 2.) Kormányrendelet (63/2012 Korm.rend.) az egyes közlekedési szabálysértések miatt alkalmazandó szabálysértési pénzbírság, illetve helyszíni bírság kötelező mértékéről, valamint a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvénnyel összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló jogszabályt, ugyanakkor ez a probléma feltárásában, a későbbi innováció megvalósításában nem játszik szerepet, kizárólag a statisztika szemléltetése és értelmezése érdekében fog említésre kerülni a kiszabott helyszíni bírságok forintban kifejezett értéke.

Elsődlegesen ismertetném a szabálysértés fogalmát, amit a Szabs. tv. első szakaszának első bekezdése ismertet miszerint: „Szabálysértés, azaz e törvény által büntetni rendelt tevékenység vagy mulasztás, amely veszélyes a társadalomra. ”¹.Valamint a helyszíni bírság fogalmát- lényegi jellemzőjét miszerint „A helyszíni bírságolás lényegi jellemzője, fogalmát, hogy a jog-sértést a szabálysértést elismerő személlyel szemben egyszerűsített eljárásrendben azonnali szankcionálás követi”². A Szabs. tv. az eset összes körülményére tekintettel, valamint a szabálysértés törvényi tényállásától függően a szabálysértőkkel szemben több szankcióval is felruházza az intézkedést foganatosító személyt. Jelen modul célja ismertetni a helyszíni bírság jogintézményét, jelentőségét, konvencionális problémák és anakronisztikus jellegét.

¹ 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200002.tv> (letöltés dátuma: 2024.01.01)

² Bodnár Bence (2019): Helyszíni bírságolás. In.: Hollán Miklós-Nagy Judit Szerk (2019): A szabálysértési jog. Tankönyve. Wolters Kluwer Kiadó Budapest. 257. oldal 14. fejezet.

2.2. Helyszíni bírság jogintézménye

A helyszíni bírság jogintézményét a Szabs. tv. és a 22/2012 BM rendelet, valamint a 63/2012 Korm.rendelet szabályozza, de utóbbinak a fejlesztési ötletében, valamint a probléma feltárásában nincs jelentősége.

„A helyszíni bírság kiszabása egy sajátos „alku” eredménye: az elkövető ugyanis nem kötelezhető arra, hogy a helyszíni bírságolásnak alá vesse magát, de ugyanakkor a hatóság részéről eljáró személy sem köteles ebben a „sommás” formában elbírálni a szabálysértést, s bármikor választhatja a feljelentést is”³

A helyszíni bírság jogintézményen a kronológia fejlődése során jól megfigyelhető, hogy míg kezdetben kevés jogalkalmazó szerv, személy alkalmazhatta napjainkra a jogalkotó ennek alkalmazását széles körben lehetővé tette. Jelen törvény VII. fejezésében a 39. szakasz sorolja fel a helyszíni bírság alkalmazására jogosultak körét. A 39. szakasz egyes bekezdése világosan leírja, hogy a konkrét posztulátumok megléte estén a Rendőrség bármely szabálysértés miatt alkalmazhat helyszíni bírságot ugyanakkor azt is leszögezi, hogy szabálysértési elzárással is szankcionálható szabálysértés miatt csak a Rendőrség szabhat ki helyszíni bírságot.

A 39. szakasz 2. bekezdése taglalja, hogy milyen szervek alkalmazhatnak helyszíni bírságot kizárólag akkor, ha ezt a törvény külön nevesíti, miszerint: a Nemzeti Adó- és Vámhivatal feladat- és hatáskörrel rendelkező szerve, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv arra felhatalmazott ügyintézője, a közlekedési hatóság ellenőre, a közterület-felügyelő, a természetvédelmi őr, az önkormányzati természetvédelmi őr, az erdészeti hatóság arra felhatalmazott ügyintézője, a halászati őr, a mezőőr, a Szabs. tv. 39. szakasz (2) bekezdés g)–i) pontja esetén feltétel, hogy a helyszíni bírságot kiszabó személy a közigazgatási szerv alkalmazottja vagy önkormányzati köztisztviselő, közalkalmazott vagy kormánytisztviselő legyen.⁴ Ha a törvény erre külön nem tér ki, akkor a rendőrség hatáskörébe tartozik, viszont számszerűsítve 14 szerv vagy személy alkalmazhatja a szóban forgó jogintézményt. Véleményem szerint ezt a jogintézményt minél több szervnek a szankciós eszköztárába be kellene vezetni, mivel gyors, hatékony és azonnal érezhető a hatása. Ha formális szabálysértési eljárás lefolytatására kerül sor, akkor tapasztalatok

³ Kincses Ildikó-Kántás Péter, Szabálysértési jog, 1. kötet, Közgazdasági és jogi Könyvkiadó, IBSN 9632243498, 266p

⁴ 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről VII.fejezet 39. § 1-3. bekezdés <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200002.tv> (Letöltés Dátuma: 2024.01.01)

szerint egyes meghallgatások csak többszöri idézés vagy elővezetés után voltak foganatosíthatók⁵, ami lassítja az eljárást, és ezáltal csökkenti a hatékonyságot.

2.3. Helyszíni bírság

A törvény a XIV. fejezetének 99. szakaszában foglalkozik részletesebben a jogintézménnyel.

Az első bekezdés le is szögezi, hogy csak is azzal szemben alkalmazható helyszíni bírság, aki a szabálysértés tényét elismeri. A második bekezdés ismerteti alapesetben a helyszíni bírság összegét, ami 6.500 Ft-tól 65.000 Ft-ig terjedhet továbbá ki tér arra, hogy a 2. a bekezdésben taglaltak kivételt képeznek ez alól az egyetemes szabály alól, amire jelen pályamunka keretében nem térek ki. A harmadik szakasz a jogorvoslat kizártságát ismerteti abban az esetben, ha a szabálysértés elkövetője a helyszíni bírság fizetésének elmulasztása esetén alkalmazandó jogkövetkezményekről szóló felvilágosítást megkapta és ezt a szóban forgó tény az aláírásával bizonyíthatóan tudomásul veszi. A negyedik bekezdés a fizetési lehetőségeket említi, miszerint ha minden szükséges feltétel fennál akkor az intézkedés alá vont személy a fizetési kötelezettségét a rendszeresített elektronikus eszközön, készpénz-kímélő fizetési módszer alkalmazásával teljesítheti. A szóban forgó bekezdés következő pontja visszautal annyiban az első pontra, miszerint ha az ott szereplő feltételek nem állnak fenn vagy az intézkedés alá vont ezzel a lehetőséggel nem él, akkor a számára átnyújtott csekkszelvényen vagy banki átutalással a fizetési kötelezettségét teljesítheti. Az ötödik bekezdés a helyszíni bírság kifizetésének az elmulasztását taglalja abban a formában, hogy visszautal e törvény 12. szakaszára miként az ott írtak az irányadók. A hatodik bekezdés a Szabs. tv. XVII-XVIII. fejezetben található szabálysértések esetén a Kormányrendelet útján is megállapíthatja a helyszíni bírság legalacsonyabb és legmagasabb mértékét. A fennmaradó 7., 8., 9., 10., 11. fejezet a szabálysértés többszöri-ismételt elkövetés, valamint ha halmazatban elkövetett szabálysértésekről során követendő szabályzóirol ír.⁶

A fiatalokkal kapcsolatban a törvény 27. szakasza az irányadó mivel az első bekezdés, 14. életévét betöltött viszont a 18. életévét be nem töltött személyt tekinti fiatalnak, valamint a második bekezdés rendelkezik arról, hogy csak kettő konjunktív feltétel fennállása esetén

⁵ Kincses Ildikó - Kántás Péter, A szabálysértési jog. Complex, Budapest 2006. 47. o.

⁶ 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről XIV. fejezet 99. § 1-11. bekezdés net jogtár: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200002.tv> (Letöltés Dátuma: 2024.01.01)

lehet alkalmazni. Az első, hogy a fiatalok annak megfizetését vállalja, a második, hogy a törvényes képviselő jelen van.⁷

2.4. 22/2012. (IV. 13.) BM rendelet tanulmányozása

A helyszíni bírság jogintézményét e jogszabály tekintetében két irányból fogom megközelíteni; a jogszabályban írt sorrend alapján. Először a helyszíni bírságot és annak gyakorlatban történő végrehajtását, másodszor pedig magának a helyszíni bírság nyomtatványát részletezem.

2.4.1. A helyszíni bírság végrehajtása

E jogszabály II. fejezetének a 18. szakasza foglalkozik a helyszíni bírság végrehajtásával, alkalmazásával. Értelmezésem szerint, ha az intézkedés alá vont személy rendelkezik az alanyválasztás szükséges feltételeivel, akkor további három konjunktív feltételnek teljesülnie kell, hogy a helyszíni bírság jogintézményét lehessen alkalmazni. Az első az, hogy a törvény a helyszíni bírság kiszabását lehetővé tegye. A jogalkotó itt arra gondol, ha például több szabálysértést követ el egyszerre az intézkedés alá vont személy – ami a közlekedési szabálysértések elkövetőinél többnyire jellemző. Például, ha a közúti közlekedésben úgy vett részt az állampolgár, hogy kézben tartott rádiómobiltelefont használt, valamint elmulasztotta az irányjelző használatát, esetleg még ezeket tetőzve a gyalogátkelőhelyen a gyalogosnak nem adta meg az elsőbbséget. A példalózó jelleggel leírt történeti tényállás kapcsán az intézkedést foganatosító rendőrnek feljelentéssel kell élnie, mivel több szabálysértés elkövetése valósul meg egyszerre és ennek okán nincs lehetősége a helyszíni bírságot alkalmazni. Viszont a szabálysértés tovább folytatása esetén vagy az abbahagyására irányuló felszólítás után is folytatja azt, akkor abban az esetben az intézkedő rendőr megint csak nem élhet a helyszíni bírsággal, mivel a 1994. évi XXXIV. törvény (a Rendőrségről) 33. szakasz 2. bekezdésének F pontja értelmében elő kell állítani a szabálysértőt. Következésképpen az első konjunktív feltétel, hogy ha a törvény lehetővé teszi.

A második konjunktív feltétel, hogy a helyszíni bírság alkalmazására jogosult szerv vagy személy bírság kiszabása mellett döntsön. Mivel az intézkedést végrehajtó személy vagy szerv dönthet a figyelmeztetés mellett is, ha az eset összes körülményeit figyelembe veszi. Meg kell állapítani, az elkövetett szabálysértés súlyát és társadalomra való veszélyességét, valamint fel

⁷ 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről IV. fejezet 27. § 1-5. bekezdés net jogtár:
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200002.tv> (Láttam: 2024.01.06)

kell mérni, hogy visszatartó hatású lehet-e a kizárólagos figyelmeztetés, mivel a helyszíni bírság alkalmazása néhány esetben túl súlyos vagy eltúlzó szankció lenne. Példának okán a gépjárművezető várakozási szabályokra vonatkozó rendelkezéseket megszegi.

A harmadik és egyben utolsó konjunktív feltétel, hogy az intézkedés alá vont személy a szabálysértést és a helyszíni bírságot aláírásával igazoltan tudomásul vegye és elfogadja. Mivel ha az aláírásával igazoltan nem veszi tudomásul, akkor az intézkedő járőrnek nincs lehetősége a szóban forgó jogintézményt alkalmazni, hanem a szabálysértési feljelentéssel kell élnie. A szabálysértés elismerésének a megtagadása számos okból származhat, például az intézkedés alá vont személy egyszerűen nem is érzékelte, hogy a közúti közlekedési jelzőrendszer tilos jelzésére haladt át a kereszteződésen. Viszont további oka lehet a dac, a jogszabályok téves ismerete, vagy egyszerű tagadás.

A 18. szakasz továbbá rendelkezik arról, hogy a szükséges jogi felvilágosítást meg kell adni a polgár részére, valamint tájékoztatni, kell arról, ha az általa elkövetett szabálysértés nem csak pénzbírság, hanem közúti közlekedési ponttal is jár, amit szintén rögzíteni kell a helyszíni bírság nyomtatványon.⁸

A 19. szakaszt 2023.09.01-től hatályon kívül helyezték. A további szakaszok a helyszíni bírságnak a nyomtatványát taglalja.

2.4.2. Helyszíni Bírság nyomtatvány

A 20. szakasz első bekezdése utal a 4. mellékletben található helyszíni bírság nyomtatványra, ami maga a nyomtatvány valós fizikai alakja.

Továbbiakban ez a szakasz és bekezdései rendelkeznek arról, hogy a nyomtatványt az intézkedő szerv vagy személy három példányban tölti ki, eredeti, másolati és tőpéldány formájában. Az eredeti példány az fehér színű papíralapon készül és az a kitöltés során marad a csekk tömbben, a másolati példány zöld színű papíralapon, ami az intézkedő rendőr és intézkedés alá vont személy aláírása után az intézkedés befejeztével kerül átadásra az intézkedés alá vont személynek a csekkel egyidejűleg, a tőpéldány az piros színű papíralapon és az is, mint az eredeti példány marad a csekk tömbben.

⁸ 22/2012. (IV. 13.) BM rendelet a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint ahhoz kapcsolódó egyes rendeletek módosításáról II. fejezet 18. § 1-3. bekezdés net jogtár: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200022.bm> (láttam: 2024.01.04)

Mindazonáltal a szóban forgó szakasz ír arról, hogy a helyszíni bírság kitöltésének megkezdése előtt az intézkedés alá vont személyazonosságát hitelt érdemlően meg kell állapítani, valamint az adott szabálysértésre vonatkozó minden rovatot ki kell tölteni, ami értelmezhető az adott szabálysértéssel kapcsolatban. Azt is leírja, hogy a helyszíni bírsághoz használt nyomtatvány és átadott csekkszelvény sorszámmal ellátott okirat. Tehát ebből következik, hogy annak pontatlan, hanyag vagy akár szándékos téves kitöltése bűncselekmény megvalósulását is feltételezheti.

A 20/A szakasz a közlekedési előéleti pontszámnak a kiszabását és arról való tájékoztatási kötelezettséget taglalja, valamint annak elmulasztása esetében azt a hatóságnak utólagos tájékoztatás útján kell teljesíteni.

A 21. szakasz első és második bekezdése a tudomásul vett helyszíni bírsággal való tájékoztatási kötelezettséget taglalja, továbbá kitér arra, hogy két konjunktív feltétel teljesítése esetén alkalmazható fiatakorúval szemben ez a jogintézmény. Az első feltétel, ha a bírság megfizetését vállalja, valamint csak akkor szabható ki vele szembe helyszíni bírság, ha a törvényes képviselője jelen van például: Szülő, Gyám.

A 22. szakasz 7 bekezdésből áll, amelyből 3., 5. és 6. bekezdést hatályon kívül helyezték. Az első bekezdése taglalja a kitöltött helyszíni bírság nyomtatvány másolatát, valamint a csekkszelvényt egyidejűleg átadását az arra feljogosított szerv vagy személy az intézkedés alá vont személynek. A szakasz a nyomtatvány tárolásával, kezelésével kapcsolatos szabályzókat foglalja magába⁹ a 2., 4., 7. bekezdésben. A második bekezdés arról rendelkezik, hogy „A kitöltött nyomtatvány eredeti példányát a helyszíni bírság kiszabására jogosult két évig megőrzi.”

A negyedik bekezdés a bevétellel kapcsolatos és a hozzá fűződő nyilvántartásról rendelkezik. A hetedik bekezdés pedig a tőpéldány vonatkozásban határozza meg a megőrzésének az időtartamát, amit két évben határoz meg a jogszabály.

A 22/A bekezdés az intézkedés alá vont személy részére átadott csekkszelvény tartalmi elemeit sorolja fel tételesen:

„a) a végrehajtást foganatosító szabálysértési hatóság megnevezését, az ügy számát,

⁹ 22/2012. (IV. 13.) BM rendelet a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint ahhoz kapcsolódó egyes rendeletek módosításáról II. fejezet 20. § - 22§ net jogtár: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200022.bm> (láttam: 2024.01.06)

b) a helyszíni bírsághoz használt nyomtatvány sorszámát,

c) a helyszíni bírság megfizetésére szolgáló számlaszámot, a nemzetközi fizetési számlaszámot (IBAN), a nemzetközi banki azonosító (BIC) kódot és

d) a helyszíni bírság összegét.”¹⁰

A 23. szakasz a készpénz-helyettesítő fizetési eszköz alkalmazásának a feltételeiről szól, ha ezek fennállnak, mind az intézkedést kezdeményező, mind pedig az intézkedés alá vont személy részéről, akkor a tájékoztatási kötelezettség teljesítése után az eljárásrendet részletezi. Amennyiben fennállnak a feltételek és az intézkedés alá vont személy él a lehetőséggel, akkor ez esetben az intézkedést végrehajtó rendőr nem ad át csekkszelvényt az intézkedés alá vont személynek, csak a POS- terminál által nyomtatott bizonylat másolati példányát átadja az intézkedés alá vont személynek a sikeres befizetés után, ezen felül pedig az eredeti bizonylatot csatolja a kitöltött helyszíni bírság eredeti példányához. Ezen szakasz további bekezdésében részletezi, hogy a készpénz-helyettesítő fizetési eszköz alkalmazásának bármilyen akadályoztatása, sikertelensége okán a csekkszelvénnel történő befizetés előírásai az irányadóak.

A 24. szakasz a korábbi jogszabályokhoz hasonlóan a gépjárművezető távollétében történő szankció kiszabását részletezi. Az első bekezdés a helyszíni bírság és a tájékoztató elhelyezését taglalja a gépjárművön, amit elsősorban a gépjármű szélvédőjén kell elhelyezni, ha ez bármely oknál fogva nem lehetséges, akkor azt jól látható helyen, hogy azt a gépjárművezető észlelje.

A tájékoztatónak tartalmaznia kell a helyszíni bírság jogintézménnyel élő szerv megnevezését, székhelyét és telefonos elérhetőségét, az intézkedés időpontját, valamint annak pontos helyét, a gépjármű forgalmi rendszámát, a jogszabályi alap megjelölését valamint a jogsértő cselekmény rövid ismertetését és a helyszíni bírságot kiszabó személy azonosító számát és kézjegyét.

¹⁰ 22/2012. (IV. 13.) BM rendelet a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint ahhoz kapcsolódó egyes rendeletek módosításáról II. fejezet 22/A § net jogtár: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200022.bm> (láttam: 2024.01.06)

2.5. Konvencionális problémák-Anakronisztikus jelleg

A fejlesztési ötletem alapjául szolgáló hibák a papíralapú helyszíni bírságolás során:

- Tárolás;
- Időveszteség;
- Olvashatatlanság;
- Objektívitas sérülékenysége
- Biztonságos intézkedés végrehajtásának befolyásolása;
- Hibázási lehetőség a helyszíni bírságot kitöltő rendőr részéről;
- Környezeti tényezők is nagyban befolyásolják a papíralapú helyszíni bírság szakszerű kitöltését gyalogos járőrszolgálatnál

2.5.1. Tárolás

A helyszíni bírság tárolását és az ezzel kapcsolatos kihívásokat a továbbiakban két szempontból közelítem meg. Az első szempont szervezeti megközelítés a rendőség oldaláról a másik szempont pedig a végrehajtó állomány szempontjából a hétköznapi tárolása, alkalmazása kapcsán.

2.5.1.1. *Végrehajtó állomány*

Tapasztalataim alapján végrehajtó állomány kapcsán első sorban a gyalogos járőrszolgálatl kapcsolatban felmerülő kihívásokat jellemezném. A közterületi gyalogos járőrszolgálat végrehajtása során a járőrnél rendszeresített felszereléseken pl.: rendőrbot, bilincs, szolgálati lőfegyveren túl, a szolgálat ellátáshoz szorosan kapcsolódó okiratokat is magánál kell tartania. Ezek közé az okiratok közé tartozik a Helyszíni Bírság nyomtatvány, ami sorszámmal ellátott okirat.

A szolgálat ellátását teljesítő rendőrnek úgy kell azt a szolgálaton kívül és alatt tárolnia, hogy azt minden esetben, amikor arra szükség van, tudja használni. A szolgálaton kívüli tárolást a végrehajtó állomány általában az ezt a célt szolgáló zárható körletekben, vagy a saját szolgálati öltözetének tárolására szolgáló, szintén zárható, szolgálati öltöző szekrényekben hajtja végre, ennek okán, mivel a környezeti hatásoktól elzárt, védett helyen található, a helyszíni bírság nyomtatvány állagmegőrzése adott.

Ugyanakkor tapasztalataim alapján a szolgálatteljesítés során már több kihívással is találkozok a rendőr, mivel a taktikai öv telítettsége okán nem mindig tudják azon elhelyezni egy erre a célra (saját beszerzés) útján vásárolt és elhelyezett irattartóban. Ezért egy 12 órás szolgálat teljesítése során sérülésnek van kitéve a helyszíni bírság nyomtatvány. Tapasztalatom alapján a

szolgálat teljesítése során megsérülhet, elszakadhat, különböző környezeti hatások útján elázhat vagy akár a nyomtatványt tartalmazó különböző papír elemek eldeformálódhatnak, alkalmazásukra alkalmatlanná válhatnak.

2.5.1.2. Rendőrség szemszögéből

A tárolási problémát a Rendőrség oldaláról, mint Helyszíni bírság alkalmazására jogosult szerv részéről is meg kell vizsgálni. Mivel a Törvény leírja, hogy az intézkedést követően a helyszíni bírság eredeti példányát az intézkedést végrehajtó szerv vagy személy 2 évig megőrzi. Ebből következik, hogy az eredeti példányokat először össze kell gyűjteni. A 2 éves idő intervallumból következik, hogy azt ennek megfelelően kell rendszerezni, majd ezeket a sorszámmal ellátott okiratokat, erre alkalmas helyen tárolni kell minimum 2 éven keresztül, ami további feladatokat képez és forrásokat von el a rendőrség szervezetétől. Feladatot szab, mivel külön személyek foglalkoznak ezeknek a nyomtatványoknak kezelésével, rendezésével és erőforrásokat vont el, mind anyagi szempontból – mivel a tárolásra helyet kell biztosítani, ami a környezeti hatásoktól megvédi a nyomtatványt úgy, hogy az 2 éves megőrzési időn belül felhasználható legyen. A tárolásra szolgáló hely kapcsán pedig különböző anyagi vonzattal járó költségek merülnek fel.

2.5.2. Időveszteség

A helyszíni bírság kitöltésére fordított időt is problémának vetném fel, ezt a kérdőívet kitöltők is alátámasztották, mivel átlagolva 8,3 tized percbe kerül 1 db helyszíni bírság szakszerű és pontos kitöltése. Ami egy 12 órás szolgálat teljesítése során nem tűnik sok időnek, de annak függvényében változik ez az érték, hogy hány darab helyszíni bírságot szab ki az adott illető a szolgálat teljesítése során. Ha ez a szám ötre emelkedik, akkor egyenes arányosan nő a kitöltések ideje, ami ideális esetben 45 perc és ez az optimálisan növekvő tendenciát mutatja, mert ebbe nem vettük bele az emberi tényezőt, mint pl: fáradtság vagy szakmai felkészültség vagy a szolgálat típusát, hogy nappalos vagy éjszakai szolgálatról van szó.

Ugyanakkor időveszteség szempontjából azt is figyelembe kell venni, hogyha bármely okból, rontottra kell venni a helyszíni bírság nyomtatványt és újat kell kitölteni, akkor az alap eljárásra szánt idő minimum kétszeresére nő, de akár több is lehet, mert figyelembe kell venni ebben az esetben azt is, hogy a helyszíni bírság kitöltésének melyik állomásánál, melyik rubrikájánál hibázott a kolléga.

Azt is problémának vetném fel, hogy duplikálva dolgoznak a kollégák, mivel egyszer a helyszínen rögzítik a helyszíni bírságot analóg formában papíralapon továbbá, amikor lehetőségük lesz, akkor a szolgálati helyükön, vagy olyan helyen ahol hozzáférnek a Robotzsaru felülethez, ott ismét rögzíteni kell a rendszerben a helyszíni bírság alkalmazását. A helyszíni bírságok döntő többsége a szolgálat végeztével a beszámolóval egyidejűleg kerül rögzítésre. Személy szerint láttam már arra is példát, hogy a munkaközi szünetben rögzítette a kolléga a bírságot, ennek következtében kevesebb idő jutott az ebéd elfogyasztására, valamint az egészségügyi szünet megtartására, ami nem csak egy rendőrt, hanem bármilyen állampolgárt frusztrálna. Felvetésem, ha a helyszíni bírságot a TIR-mobilon keresztül töltenék ki, akkor maga a kitöltési idő jelentősen redukálódna.

2.5.3. Olvashatatlanság

Mivel történt egy generációváltás, a mai világban mindent elektronikus úton intéznek az emberek, ezáltal a papíralapon történő írás háttérbe szorult, így több időbe kerül kitölteni szakszerűen magát a bírságot. A gyalogos járőrszolgálat teljesítése során például egy sétálóutcán, ahol nem áll rendelkezésre olyan felület vagy hely, amely lehetőséget biztosítana a bírság kitöltésére, a szolgálatot ellátó rendőr alkalmazkodik a problémához és a környezetéhez, elírás vagy olvashatatlan, értelmezhetetlen kitöltés hibája léphet fel. Ebből következik, hogy a későbbiekben hatályát veszítheti, a jogszerű és szakszerű intézkedés nem éri el a célját. Többször is volt már erre példa, bírói szakaszban. Ugyanakkor ez az intézkedő kollégának kényelmetlenséget okoz, tapasztalataim alapján.

2.5.4. Objektivitás sérülékenysége

Az objektív szó jelentése pártatlanság, elfogulatlanságát, részlelhajlás nélkülséget, tárgyilagosságot jelent.¹¹ A rendőri intézkedésekre vonatkozó alapelvek közül az egyik az az objektivitás elve, miszerint faji, etnikai, nemzetiségi, vallási, társadalmi hovatartozás nélkül kell megkezelni és ennek szellemében kell végrehajtani a rendőri intézkedést, nyilván a többi alapelv betartása mellett. Tapasztalataim szerint az objektivitás elve is sérülhet a rendőri intézkedések során, pedig annak mindig jelen kell lennie minden intézkedés során.

¹¹ Ország László (1959-1962): A magyar nyelv értelmező kéziszótára. Magyar tudományos akadémia (arcanum):(<https://www.arcanum.com/hu/onlinekiadvanyok/search/?list=eyJmaWx0ZXJzIjogeyJN-VSI6IFsiTkZPX0xFWF9MZWhpa29ub2tfMUJFOEliXX0sICJxdWVyeSI6ICJPYmpla3RcdTA-wZWR2In0>) letöltés dátuma 2023.11.12

Mivel emberek vagyunk és nem minden esetben tudjuk kizárni a szabálysértés összes körülményét, mint például az intézkedés alá vont személy biológia állapotát, így kellő körültekintés nélkül ezzel az intézkedés alá vont személyek visszaélnek. Biológiai állapot alatt értem például, ha egy állapotos nő az állapotával visszaélve együttérzést és lojalitást vált ki az intézkedő rendőrből, és ezáltal ér el egy enyhébb szankciót, mint eredetileg fogalmazódott meg az intézkedést kezdeményező rendőrből. Továbbá még a biológiai állapot körében ki kell, hogy emeljem a rokkant, illetve mozgássérült személyeket, akik e testi hiányosságaikkal, fogyatékosságaikkal visszaélve követnek el jellemzően közlekedési szabálysértéseket, például oly módon állnak a gépjárműikkel a kijelölt gyalogátkelőhelyre, hogy az a gyalogosok haladását súlyosan akadályozzák. Felelősségre vonáskor állapotukra hivatkoznak így kiváltva az intézkedő rendőr együttérzését, lojalitását ezzel elkerülve a felelősségre vonást.

Ezzel kapcsolatban az a probléma, hogy az intézkedést foganatosító rendőr az ügyeleten keresztül tudja lekérdezni a szabálysértést elkövető személy szabálysértési előéletét, ami jelentős mértékben megnöveli az intézkedés időtartamát, és az ott kapott információk alapján tud hozni egy objektív döntést, például egy szabadösszegű helyszíni bírság kiszabásával kapcsolatban. Továbbá azt is megjegyezném, hogy a Figyelmeztetés intézkedést alkalmazó kollégák nem rögzítették a Robotzsaru rendszerbe ennek a tényét, így nem is lehetett nyomon követni a későbbiekben.

2.5.5. Biztonságos intézkedés végrehajtásának befolyásolása

Tapasztalataim szerint az intézkedések során csökken a biztonságosság, mivel ha a szolgálatot teljesítő, az intézkedést végrehajtó rendőr hibázik bármilyen oknál fogva, akkor az állampolgár beszámíthatósága megváltozhat. Az intézkedést végrehajtó rendőr számára így egy együttműködő állampolgárból lehet passzív, vagy a rendőröket, rendőri intézkedést szóban degradáló, becsmérő személy, viszont szélsőséges esetben a jogos rendőri intézkedéssel szemben akár agresszívan, támadóan is felléphet.

Ennek okán, a papíralapon történő helyszíni bírság kitöltése, intézkedés-taktikai szempontból is vitatható, mivel leggyakoribb esetben egy járőrpár (két fő), és egy intézkedés alá vont személy tartózkodik a helyszínen. A helyszíni bírságot kitöltő rendőrnek azonban keresnie kell egy olyan helyet, ahol pontosan ki tudja tölteni a bírságot, ezáltal az erőviszonyok a felére csökkennek, hiszen csak egy rendőr áll szemben az intézkedés alá vont személlyel. Ha bekövetkezik egy rendkívüli esemény, akkor a helyszíni bírságot töltő rendőrnek megnő a reakcióideje, így nehezebben, valamint lassabban tud segítséget nyújtani a járőrtársának.

2.5.6. Környezeti tényezők

A környezeti tényezők is nagyban befolyásolják a helyszíni bírságok megírásának sikerességét. Mindegyik évszaknak meg vannak a maga hátráltató tényezői, amik nehezítik a rendőrök lehetőségeit az intézkedések során. Téli időszakban jellemző a rendkívüli hideg, ami nem csak az intézkedő járőr biológia szükségleteire van hatással, hanem a használt eszközök alkalmazhatóságára is. Nyáron a meleg, a páratartalom és a Nap okozta káros hatások a befolyásoló tényezők. Ősszel és tavasszal pedig a csapadékos időjárás és a szél a legnagyobb kihívást adó faktorok.

Nem csak a járőrökre hatnak ezek a körülmények, hiszen előfordul, hogy a használt technikai eszközök a hideg/meleg hatására vagy a csapadék miatt meghibásodnak – besűrűsödnek a tollak, lefagynak vagy túlhevülnek a telefonok.

Nem elhanyagolható az a tény sem, hogy egy 12 órás járőrszolgálat teljesítése során az ember végtagjai eléggé át tudnak fagyni, meg tudnak merevedni és a finommotorikus készségek, amik az íráshoz, szépíráshoz szükségesek nehezzé válnak, ezáltal a helyszíni bírság nyomtatvány kitöltése jelentősen megnehezül és ennek következtében már kevésbé olvashatóvá válik a nyomtatvány, itt visszacsatolva az Olvashatatlanság pontra.

A korábban már említett nehézség, miszerint megfelelő felületet kell találni a bírság megírásához, ugyancsak megjelenik ebben az esetben is.

A nyári időszakban az intézkedést végrehajtó rendőr a helyszíni bírság kitöltésének végrehajtása közben, a szakszerűen és jogszerűen kitöltött helyszínbírság nyomtatványt az intézkedés végén, a szélsőséges meleg hatására verejtékező tenyerével véletlenül elkenheti a tintát a nyomtatványon.

Kiemelhetjük még a látási viszonyok nehézségét is, hiszen a fentebb említett időjárási viszonyokban ezek is instabil állapotba kerülhetnek.

2.5.7. Hibázási lehetőség a helyszíni bírságot kitöltő rendőr részéről.

Tapasztalataim szerint a hibázási lehetőség a helyszíni bírság jogintézményét alkalmazó rendőr részéről két szempontból kell megközelíteni.

Az első, amit a helyszínen, az intézkedés alatt tud elkövetni az intézkedő rendőr. A korábbiakban már utaltam az olvashatatlanság problémájára ezért azt itt nem kívánom ismételten kifejezni, viszont ezen túlmenően jellemző hibaként fordul elő, hogy a helyszíni intézkedés során az intézkedő rendőr a helyszíni bírság nyomtatványon rossz rubrikát tölt ki vagy az adott szabály-

sértés értelmezéséhez szükséges rubrikát mulasztott kitölteni. Valamint szolgálataim során fordult már elő olyan eset is, amikor rossz ütköztetés minősítés lett rögzítve a helyszíni bírság nyomtatványra, továbbá az intézkedés befejezése végén nem került átadásra a helyszíni bírsághoz tartozó csekkszelvény vagy tájékoztató.

A másik szempont pedig az intézkedés rögzítésére vonatkozik. Az intézkedést végrehajtó rendőr a bírságot más szolgálati feladatiból és leterheltségéből adódóan nem rögzítette a Robotzsaru rendszerben akkor, amikor lehetősége volt rá vagy a szolgálata végén, valamint ezt a mulasztást a későbbiekben sem pótolta. Ebből adódóan egy jogszerűen és szakszerűen végrehajtott intézkedés, a pontosan kitöltött helyszíni bírsággal szankcionált szabálysértés nem érte el a célját.

3. TÖRTÉNELMI ÁTTEKINTÉS

3.1. Ókori Róma

A helyszíni bírsághoz hasonló jogintézmény már az ókori birodalmakban is megjelent, mint az enyhébb jogsértésekre választ adó szankció. Az ókori államok közül meg kell említeni Egyiptomot, Kínát és Japánt, viszont a legtöbb írásos emlék az Ókori Római Birodalomból származik.

A Római Birodalomban jelentős lélekszámú városok voltak találhatók viszont az elsőszámú város lakosság terén az írásos emlékek alapján Róma volt. Az ilyen jelentőségű városok nap, mint nap találkoztak különböző fenyegetésekkel, ami más-más formában jelent meg, melyek megszüntetésére, a közrend fenntartására alaposan felkészített embereket úgynevezett aedileseket alkalmaztak. Az aedilesek nagy megbecsülésnek örvendtek a polgárok körében

Az aedilesek feladatkörébe tartoztak a piacok és vásárok rendszete, az ünnepi játékok lebonyolítása, közrendjének fenntartása, árdrágításoknak a meggátolása, szentélyek-dokumentumok őrzése, közutak forgalmának védelmezése, főváros vízellátásának biztosítása, gabonaosztásban való részvétel, továbbá annak biztosítása, népkonyhák felügyelete, középületek, fürdők ellenőrzése, helyes súlymértékek felügyelete, uzsorások elleni hatékony intézkedések végrehajtása, utcák, terek, nyilvános helyek felügyelet alatt tartása és biztosítása.

Mint ahogy a fentebb említettekből adódóan bizonyítást nyert, hogy az aedilesek rengeteg feladatkörrel rendelkeztek, mindemellett a szabályszegők megbírságolása és megbüntetése is a hatáskörükbe tartozott, valószínűleg írásban, papiruszra jegyezték fel azokat, egyedi esetben, továbbá a hozzájuk tartozó ügyekben zálogba vétellel továbbá más egyéb bírsággal vagy testi fenytéssel is élhettek.¹²

3.2. Magyarország

Magyarországon, vagyis korhűen a Magyar Királyságon fejlődésen, enyhülésen ment keresztül a jogsértések szankcionálása, mivel Szent László törvényei szigorúan büntették a vagyon elleni törvénysértéseket. Abban az esetben, hogyha a lopás vagy rablás következtében a keletkezett kár meghaladta egy tyúk vagy lúd árának az értékét, akkor az elkövető büntetése széles skálán mozgott, merthogy eladhatták rabszolgának, testcsonkításnak vethették alá, valamint bizonyos esetekben a legsúlyosabb büntetést alkalmazva, halált érdemelt. Könyves Kálmán uralkodása

¹² Sallai János A magyar rendészet története. Budapest, Magyar Tudományos Akadémia, 2019, old.: 8-9

alatt valamelyes enyhülés volt tapasztalható, hiszen az élet és a testi épség elleni jogsértések közül a szándékos emberölésnek 110 „pénz”, míg a gondatlan emberölésnek 12 „pénz” azaz egy tinó ára volt a kiszabott büntetése.¹³

A Magyar Királyság első helyszíni bírsághoz hasonló jogintézményről a 17. századra kell visszatekintenünk, mivel 1636-ból maradt fenn az első írásos feljegyzés Szombathelyről. Ugyanis ott szankcionálták erkölcs és idegenrendészeti szabály kapcsán, hogy a „Zsellér” csupán három napig tartózkodhat az adott város illetékességi területén bejelentés nélkül. Ugyanakkor, ha a három napot meghaladta, akkor amelyik gazda befogadta az illetőt, annak jelenteni kellett ennek tényét, valamint a befogadott egyénnek a személyét a bírónak, aki ezt a bejelentést, ha elmulasztotta az bírságot fizetett. Ugyanakkor 18. századra tehető az első közlekedés rendészeti szabály megalkotása, ami Huszt városához kötődik 1716-os megalkotásával.¹⁴

Álláspontom szerint a következő jelentősebb mérföldkő a XX. századra tehető Magyarország tekintetében, ezen belül a II. világháború befejezését követően 23 évvel később alkották meg az 1968. évi I. törvényt a szabálysértésekről (a továbbiakban: Sztv), valamint ennek a végrehajtási rendelete az 17/1968. (IV. 14) Kormány rendelet az egyes szabálysértésekről (továbbiakban: (Sztv.)). A fent említett jogszabályok jelentős társadalmi, gazdasági, politikai és törvényességi igényt elégítettek ki.

Az Sztv. hatályba lépése után csaknem ötven jogszabály hozott változást az akkor elfogadott törvény, valamint a kormányrendelet szövegén. A törvény anyagi és eljárásjogi alakulási két irányban érintették a joganyagot. Egyrészt az eredményesség fokozását tekintették céljuknak, másrészt az 1989-ben bekövetkezett politikai változással és a jogállamiság megerősödésével.¹⁵

A XX. században is jelentős problémát képzett a kisebb fokú jogsértések helyszíni bírsággal történő szankcionálása, mivel Dunaújvárosban, a Dunaújvárosi hírlapban, 1969. júniusában nyilvánosságra hozott cikkben a tavaszi időszakot felölelő statisztika alapján is jelentős problémáról beszélhetünk a helyszíni bírságolás kapcsán. Márciusban, park rongálással, csendháborítással, köztisztasági szabálysértéssel továbbá közúti közlekedési szabálysértéssel kapcsolatban 152 főt bírságoltak meg a szolgálat teljesítő rendőrök 5.500 Ft értékben. Áprilisban az

¹³ Magyar Nemzeti Levéltár: Régi bűnök árnyéka: https://mnl.gov.hu/mnl/keml/bunok_es_buntetesek?fbclid=IwAR0CYn6jnNJKfYAu-6DYnk-HCTE8Q77IQS49WEhe2J81UjgCDkgQNStKJOrs (Láttam: 2023.11.13 18:59)

¹⁴ Sallai János (2019.): A magyar rendészet története. Budapest, Magyar Tudományos Akadémia, (15-16 old.)

¹⁵ Nagy Gábor, A szabálysértések szabályozásának története Magyarországon, In.: Minúciák. Szerk. Fenyvesi Csaba – Herke Csongor, Szerk. PTE ÁJK, Pécs 2001, 183.

utóbb említett szabálysértések miatt 370 személlyel szemben éltek a helyszíni bírság jogintézményével 12.460 Ft értékben. Ugyanakkor ez a tendencia nőtt, mivel a májusban ugyanezekért a szabálysértésekért 586 személy bírságoltak meg 22.500 Ft értékben. Fontos kihangsúlyoznom, hogy az imént részletezett statisztika egy egész hónapot felölelő számadatokból tevődik össze.¹⁶

A Déli Hírlap 1979. októberi számában nyilvánosságra hozott adatok alapján, egy két napos akcióra is fényt derít, amiben nem csak a rendőrség hivatásos állománya vett részt, hanem többek között a határőrség, munkásőrség, ifjúságdisták, KPM illetékes ellenőrei, valamint önkéntes rendőrök is. Az akció során 9058 járművet vontak intézkedés alá, ezek közül 1850 intézkedés alá vont jármű vezető személyt figyelmeztettek, 1757 járművezetővel és fogathajtóval szemben alkalmaztak helyszíni bírságot, súlyosabb szabálysértés miatt 194 járművezetővel és fogathajtóval szemben kellett feljelentéssel élni. Figyelemre méltó még, hogy a statisztika kiterjed a gyalogosokra is, mivel 779 főt vontak intézkedés alá szabálytalan közlekedés miatt, amiből 655 személlyel szemben figyelmeztetéssel éltek, 116 fővel szemben helyszíni bírságot alkalmaztak, 8 gyalogossal szemben pedig feljelentéssel éltek.¹⁷ A fent említett adatokból is jól látszik a probléma jelentősége.

„Az 1980-as években a jogágot érintő jelentősebb kodifikációs törekvések kezdődtek, amelyeket egy új felelősségi és szankciórendszer kidolgozása jellemzett, a bírói út lehetőségének általánossá tétele nélkül.”¹⁸

Az Sztv. 37/A szakasza foglalkozik a helyszíni bírság alkalmazóinak körével, azaz tételesen felsorolva: a rendőrség, a határőrség, az állami tűzoltóság, a helyi önkormányzat képviselőtestülete hivatalának ügyintézője, valamint a felügyelet részéről eljáró személy, természetvédelmi őr, közterületfelügyelő, közegészségügyi felügyelő, növényvédelmi és agrokémiai állomás, az állategészségügyi és élelmiszerellenőrző állomás, valamint a hatósági minőségellenőrző szervezetek erre feljogosított dolgozója, azaz szám szerint 11 hatóság vagy szerv.¹⁹ Az Sztv. alapján a rendőrség csak meghatározott szabálysértések során alkalmazhatta a helyszíni bírságot, mint szankciót.

¹⁶ Dunaújvárosi Hírlap, 1969. június (14. évfolyam, 44. szám) Rövid statisztika a helyszíni bírságolástól és a szabálysértési eljárásról

¹⁷ Déli Hírlap, 1979. október (11. évfolyam, 256.szám) Közlekedési kórkép

¹⁸ Máthé Gábor, A szabálysértési jogról, 53-57. In.: Jogi beszélgetések 2000-2003. Szerk. Kéki Zoltán – Egerszegi Edit, Kaposvár M. J. Város Önkormányzata, Kaposvár 2004, 55.

¹⁹ 1968. évi I. törvény a szabálysértésekről 37/A § 1-2 bekezdés Jogkódex:
https://jogkodex.hu/jsz/szabs_tv_1968_1_torveny_2823847 (láttam: 2024.11.16)

Az Sztv. alapján a pénzbírság legalacsonyabb összege 200 Ft volt a legmagasabb pedig 10.000 Ft-ig terjedhet. Érdekesség még, hogy e törvény 84. § (2) alapján az intézkedő rendőr a helyszíni bírság összegét az elkövetőtől átvette vagy postai befizető lapot kellett az elkövető részére átadni és felhívni a figyelmét, hogy a helyszíni bírság összegét 15 napon belül fizesse be.

Ezt támasztja alá az 1/1965. (IV. 9.) BM rendelet a rendőrség helyszínbírságolásáról, ami 1965. május 15-én lépett hatályba. A BM rendelet 1. § első bekezdése szintén említést tesz, hogy a helyszíni bírság lerovása kizárólag készpénzben történik, az intézkedő rendőr a helyszíni bírság összegének átvételéről nyugtát ad az intézkedés alá vont személynek.²⁰

A Magyar Közlöny 1965. április 9-i kiadmányát tanulmányozva a helyszíni bírsággal kapcsolatban két szakasz, azon belül pedig 3 bekezdés és két pont erejéig foglalkozik ezzel a jogintézménnyel.

Az első szakaszból jól kivehető, hogy ebben a korban a helyszíni bírság jogintézményével leginkább a rendőrség állományába tartozó személmelyek foglalkoztak. Azonfelül a második bekezdés lehetőséget biztosít arra, hogy a gépjárműjárművezető távolmaradása során is szankcionálható legyen a jogsértés helyszíni bírság alkalmazásával. Továbbá a harmadik bekezdés a helyszíni bírság befizetésével foglalkozik, amennyiben ha nincs lehetőség a helyszínen készpénzben kiegyenlíteni a helyszíni bírság összegét, vagy a gépjárművezető távolmaradása okán nem kerül sor a befizetésre, akkor postai befizető lappal történik a helyszíni bírság kiegyenlítése.²¹

A második szakasz azt fejt ki, hogy mikor kell az intézkedő rendőrnek szabálysértési feljelentést tenni, miszerint ha az elkövető a helyszínen nem ismeri el a szabálysértést, az elkövetés tényét, valamint ha a helyszíni bírság összegének megfizetését megtagadja továbbá, ha 15 napon belül annak befizetését elmulasztja. A helyszínbírságolással kapcsolatos jogszabályok és eljárás rendek és a bírság megfizetésének a módjai jelentős változásokon mentek keresztül a történelem során.²²

²⁰ 1/1965 (IV. 9.) BM A rendőrségi helyszíni bírságolásról 1§ 1-3 bekezdés

Jogkódex:https://jogkodex.hu/jsz/1965_1_bm_rendelet_9862875 (Láttam: 2023.11.17)

²¹ Magyar Közlöny 1965 április 9. (21 szám) 199 old 1§ 1-3 bekezdése arcanum: https://adt.arcanum.com/hu/view/MagyarKozlony_1965_001076/?query=++Magyar+K%C3%B6zl%C3%B6ny+1965+%C3%A1prilis+9.+&pg=198&layout=s (láttam:2023.11.16)

²² Magyar Közlöny 1965 április 9. (21 szám) 200 old 2§ arcanum: https://adt.arcanum.com/hu/view/MagyarKozlony_1965_001076/?query=++Magyar+K%C3%B6zl%C3%B6ny+1965+%C3%A1prilis+9.+&pg=199&layout=s (láttam:2023.11.16)

A következő jelentős lépcsőfok az ezredforduló derekán hatályba lépő és az 1968. évi I. törvényt a szabálysértésekről szóló törvényt hatályon kívül helyező és a helyébe lépő 1999. évi LXIX. törvény – a szabálysértésekről, valamint a végrehajtási rendelete a 11/2000. (II. 23) BM rendelet. Az előzőleg említett jogszabályok tanulmányozása folyamán a törvény esetében a XIII. Fejezet azon belül a 134. §-tól a 137. §-ig taglalja a helyszíni bírságot.

”A szabálysértési jog változatlanul a büntető típusú logikába illeszkedik „szankciós” jog tehát, mely kizárólag a felelősségre vonásban gondolkodik „²³

A 134. § első bekezdése sorolja fel a helyszíni bírság jogintézmény alkalmazóinak körét, miszerint tételesen felsorolva: a Rendőrség, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal vámszerve, a hivatásos tűzoltóság (napjainkban hivatásos katasztrófavédelem), helyi önkormányzat képviselő-testülete hivatalának erre felhatalmazott ügyintézője, a természetvédelmi őr, az önkormányzati természetvédelmi őr, a természetvédelmi hatóság részéről eljáró és erre felhatalmazott személy, a közterületfelügyelő, az egészségügyi államigazgatási szerv, a fogyasztóvédelmi hatóság, bányafelügyelet; munkavédelmi hatóság, hivatásos katasztrófavédelmi szerv, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv, közlekedési hatóság ellenőre.

Az előbb említett felsorolásból is jól látszik, hogy jelentősen több, szám szerint 18 szerv vagy hatóság szankcionálás eszköztárába vezették be a helyszíni bírság jogintézményét, mint a korábbi 1968. évi I. törvényben. A 135. szakasz bekezdései a helyszíni bírság összegét szabályozza miszerint háromezer forinttól húszezer forintig terjedhet, továbbá a törvény kiterjeszti a befizetési lehetőségeket, ugyanis ha lehetőség van rá akkor a helyszínen bankkártyával is teljesítheti a befizetési kötelezettségét. Abban az esetben, ha nincs rá mód, akkor az intézkedő rendőr át ad az intézkedés alá vont személynek egy készpénz-átutalási megbízást és felhívja a figyelmét a határidőre, ami ebben a törvény értelmében harminc nap, valamint a 4. bekezdés rendelkezik a bírság befizetésének elmulasztása esetén, hogy az összeg adók módjára hajthatók be. A 136. szakasz rendelkezik, hogy a gépjárművezető távolléte folytán is lehet alkalmazni ezt a jogintézményt, ekkor a hatósági jelzés alapján a címére kell a kiszabott összeget tartalmazó készpénz-átutalási megbízást megküldeni, ami papíralapú. A 137. szakasz pedig azt taglalja, hogy ha szabálysértést elkövető vagy a gépjárművezető nem fogadja el a helyszíni bírságot, akkor szabálysértési eljárást kell vele szemben kezdeményezni viszont, ha a gépjárművezető

²³ Kincses Ildikó-Kántás Péter, Szabálysértési jog, 1. kötet, Közgazdasági és jogi Könyvkiadó, IBSN 9632243498, 21p.

távollétében történt a szankcionálás, akkor a gépjármű üzemtartójának a címére megküldött készpénz-átutalási megbízást nem fizeti be harminc napos határidőn belül.²⁴

1999. évi LXIX. törvényt – a szabálysértésekről, valamint a végrehajtási rendelete a 11/2000 (II. 23) BM rendelet, a 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló jogszabály váltotta fel, valamint a 22/2012. (IV. 13.) BM rendelet a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II törvény végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint ahhoz kapcsolódó egyes rendeletek módosításáról továbbá 63/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet az egyes közlekedési szabálysértések miatt alkalmazandó szabálysértési pénzbírság, illetve helyszíni bírság kötelező mértékéről, valamint a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II törvénnyel összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló jogszabályok váltották fel, melyek a pályamunkám korábbi részében kerültek elemzésre.

3.3. Áttekintés

Mint ahogy láthattuk az Ókori Rómában, a Szent László korabeli Magyar Királyságban vagy az 1956-osa forradalmat követően, korszaktól függetlenül törekedett az uralkodó vagy a jogszabály alkotásért felelős réteg arra, hogy a kisebb fokú jogsértéseket enyhébben szankcionálja, mint a bűncselekmény kategóriába sorolható emberi cselekvéseket. Ellenben jól megfigyelhető, hogy hiába a korszakok, évszázadok eltelte, maga a helyszíni bírság jogintézménye nem fejlődött napjainkig olyan tekintetben hogy az kövesse a mindennapok egyre jobban felgyorsuló digitalizációját. Alapjaiban a Római Birodalomhoz hasonló módon szabjuk ki, annyi különbséggel, hogy nem papiruszt, hanem papíralapú nyomtatványt alkalmazunk.

Nyilvánvaló, hogy több garanciális biztosítékot tartalmaznak a jogszabályok, mint a történelem bármely időszakában az intézkedő állami tisztségviselőre vagy az intézkedő rendőrről tekintettel és az intézkedés alá vont személy tekintetében is, továbbá elvitathatatlan, hogy a technológiai fejlődés kínálta potenciál előremutató lehetőségeket kínál a helyszíni bírság összegének a befizetésére.

²⁴ 1999. évi LXIX. törvény - a szabálysértésekről 2 oldal 134§-137§ Nemzeti Jogszabálytár: <https://njt.hu/jogszabaly/1999-69-00-00> (láttam: 2023.11.18)

4. KUTATÁS

A helyszíni bírság jelentősége rendőri szempontból abban mutatkozik, hogy e törvény értelmében (Szabs. tv.), ha a törvény által támasztott feltételek fennállnak, akkor akármelyik szabálysértés miatt alkalmazhat helyszíni bírságot az intézkedést foganatosító rendőr, továbbá a Szabs. tv. VII. fejezet 39. szakasz első bekezdése ismerteti azt, hogy a jogszabály eltérő dekrétuma alapján csak a rendőrség szabhat ki elzárással is szankcionálható helyszíni bírságot.

Az országos és a készenléti rendőrség statisztikáját alapul véve fogom szemléltetni és elemezni a probléma jelentőségét. Továbbá kérdőív segítségével, melynek kérdéseit és eredményét ebben a fejezetben fogom bővebben kiértékelni. Valamint az interjú alanyoknak a tapasztalatait a kérdőívben felsorolt kérdések mentén. Az elemzési szempontok, az elkövetett szabálysértések növekvő vagy csökkenő tendenciája, elkövetők állampolgársága, mint magyar és külföldi állampolgárok értelmezésében, a kiszabott helyszíni bírságok értéke, valamint matematika számításokat alapul véve, átlagolva egy főre jutó összeg, táblázatok adatai információk, lehetőségek szerint fogom elemezni.

4.1. Statisztikai Adatok

A statisztikai adatokhoz a police.hu weboldaltól jutottam hozzá. A kutatásom ezen szakaszán 3 db táblázatot fogok bemutatni, melyek közül kettő a Készenléti Rendőrség statisztikája, a harmadik pedig egy országos statisztika.

V.1.6. Helyszíni bírság (Ft)

	2019. XII.	2020. XII.	Változás	dinamika %-ban	2019. I-XII.	2020. I-XII.	Változás	dinamika %-ban
Helyszíni bírság (fő)	608	2 502	1 894	311,5%	12 304	18 532	6 228	50,6%
Helyszíni bírság (Ft)	10 366 000	44 051 000	33 685 000	325,0%	158 011 000	316 615 000	158 604 000	100,4%
Helyszíni bírság 1 főre jutó összeg	17 049	17 606	557	3,3%	12 842	17 085	4 243	33,0%
Helyszíni bírság külföldi (fő)	83	396	313	377,1%	1 099	3 502	2 403	218,7%
Helyszíni bírság külföldi (Ft)	5 184 000	10 960 000	5 776 000	111,4%	33 390 000	100 171 000	66 781 000	200,0%
Helyszíni bírság külföldi 1 főre jutó összeg	62 458	27 677	-34 781	-55,7%	30 382	28 604	-1 778	-5,9%

1. ábra: Helyszíni bírság²⁵

²⁵ Magyar Rendőrség hivatalos honlapja:

(https://www.police.hu/sites/default/files/Keszenleti%20Rendorseg%20SK%202020_12.pdf) Letöltés dátuma: (2023.12.22)

A Készenléti Rendőrség 2019. évi 12. havi és 2020. évi 12. havi statisztikáját láthatjuk. A 2019-es évben a Készenléti Rendőrségnél szolgálatot teljesítő rendőrök 608 személyt bírságoltak meg 10.366.000 Ft értékben, melynek egy főre jutó összege 17.049 Ft volt. A 608 főből 83 fő külföldi állampolgár volt, mely személyeket 5.184.000 Ft értékben bírságoltak meg átlagosan 62.458 Ft értékben. Ezzel szemben a 2020-ban 2502 főt sújtottak helyszíni bírsággal 44.051.000 Ft értékben, melynek 1 főre jutó összege 17.606 Ft volt. Külföldiek tekintetében 396 főt összesen 10.960.000 Ft értékben, melynek egy főre jutó összege 27.677 Ft volt.

A különbség az egymást követő évre nézve: 1894 db helyszíni bírsággal többet szabtak ki az intézkedő rendőrök, 33.685.000 Ft nagyobb mennyiségű értékeben, így átlagolva 557 Ft-tal nőtt a helyszíni bírságok összege egy főre levetítve. A külföldiek vonatkozásában a 2 év közti különbség 313 db, 5.776.000 Ft értékben nőtt összességében a kiszabott helyszíni bírságok összege viszont egy külföldi személyre lebontva -34.781 Ft-tal csökkent átlagosan.

A 2019-es és 2020-as évet elemezve, 2019-ben 12.304 Ft-tal helyszíni bírságot szabott ki a Készenléti Rendőrség állománya 158.011.000 Ft értékben, amely egy főre lebontva 12.842 Ft. Külföldiek vonatkozásában pedig 1099 személlyel szemben alkalmaztak helyszíni bírságot 33.390.000 Ft értékben, egy külföldi személyre lebontva pedig 30.382 Ft. 2020-ban pedig 18.532 helyszíni bírságot szabott ki a Készenléti Rendőrség állománya 316.615.000 Ft értékben, amely egy főre lebontva 17.085 Ft. Külföldiek vonatkozásában pedig 3502 személlyel szemben alkalmaztak helyszíni bírságot 100.171.000 Ft értékben, egy külföldi személyre lebontva pedig 28.604 Ft.

Az adatokból is jól kivehető egy pozitív növekedés, ami szintén indokolja a szóban forgó jogintézmény korszerűsítését, mivel a változás 2020-ban a kiszabott helyszíni bírságok tekintetében 6.228 fővel több személy lett szankcionálva, ami 50,6 %-s növekedést jelent. A helyszíni bírságok összege tekintetében 158.604.000 Ft értékkel nőtt, ami 100.4 % növekedést jelent. Ezen adatok ismeretében, kimagaslóan jelentős problémáról beszélünk.

V.1.6. Helyszíni bírság (Ft)

	2020. XII.	2021. XII.	Változás	dinamika %-ban	2020. I-XII.	2021. I-XII.	Változás	dinamika %-ban
Helyszíni bírság (fő)	2 502	654	-1 848	-73,9%	18 532	16 183	-2 349	-12,7%
Helyszíni bírság (Ft)	44 051 000	15 515 000	-28 536 000	-64,8%	316 615 000	307 603 000	-9 012 000	-2,8%
Helyszíni bírság 1 főre jutó összeg	17 606	23 723	6 117	34,7%	17 085	19 008	1 923	11,3%
Helyszíni bírság külföldi (fő)	396	250	-146	-36,9%	3 502	4 097	595	17,0%
Helyszíni bírság külföldi (Ft)	10 960 000	10 275 000	-685 000	-6,3%	100 171 000	130 536 000	30 365 000	30,3%
Helyszíni bírság külföldi 1 főre jutó összeg	27 677	41 100	13 423	48,5%	28 604	31 861	3 257	11,4%

2. ábra: Helyszíni bírság²⁶

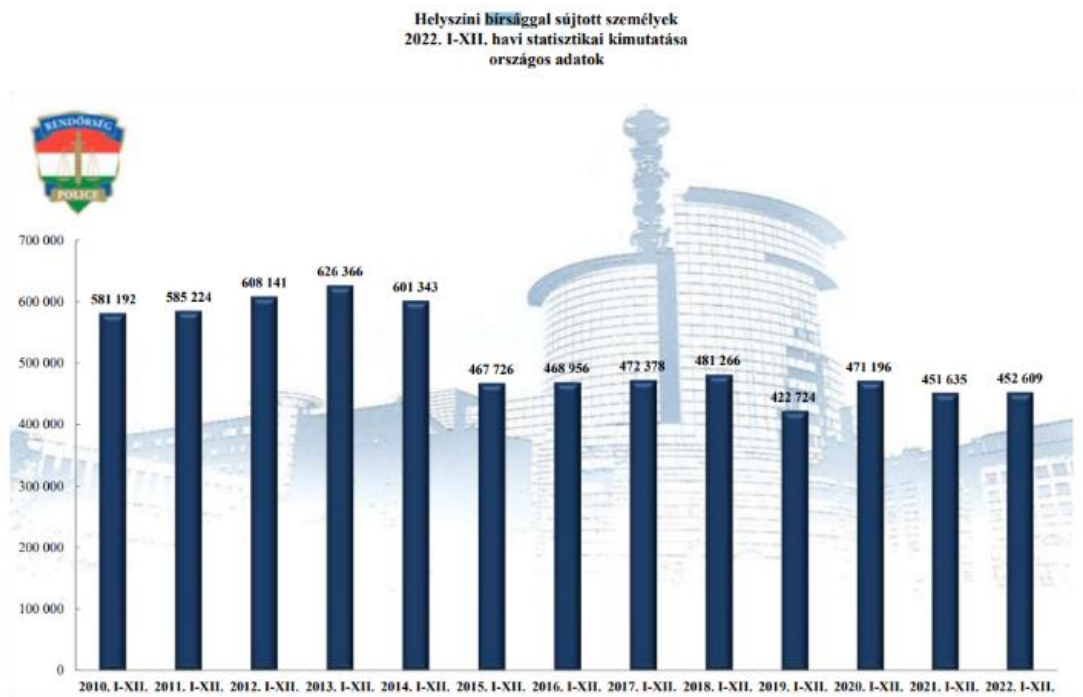
Ezen a táblázaton a Készenléti Rendőrség 2020 és 2021-es 12. havi láthatjuk. A korábbi táblázatnál és elemzésnél már a 2020. évi statisztika elemzésre került ezért itt a 2021. évre fogom a hangsúlyt fektetni, valamint a tendenciális változásra. 2021. év 12. hónapban 654 fővel szemben szabtak ki helyszíni bírságot 15.515.000 Ft értékben, ami egy főre jutó összeg tekintetében 23.723 Ft. Külföldiek tekintetében ez a szám 250 fő mutat, 10.275.000 Ft értékben, ami egy főre levetítve 41.000 Ft.

A 2020-as év decemberéhez viszonyítva csökkenő tendenciát figyelhetünk meg, mivel 1848 személlyel szemben alkalmaztak helyszíni bírságot 28.536.000 Ft-al kevesebb értékben viszont 6.117 Ft-tal nőtt a kiszabott helyszíni bírságok értéke átlagolva. Külföldiek vonatkozásában 146 külföldi személlyel szemben alkalmaztak helyszíni bírságot összeségében 685.000 Ft-tal kevesebb értékben került kiszabásra viszont 13.423 Ft-tal nőtt a helyszíni bírságok összege. Az előző év decemberéhez képest a dinamika 73,9% esett vissza a személyek tekintetében, 64,8% az összeg tekintetében viszont 34,7% nőtt a bírság összege egy főre levetítve. Külföldi személyek tekintetében 36,9%, összeg tekintetében 6,3% csökkent egy főre levetítve viszont 13.423 Ft-tal nőtt.

Ugyanakkor a két évet összességében tekintve a változás 2.349 fővel csökkent a személyekre vonatkozóan, ami -12,7% felel meg összeg terén 9.012.000 Ft, ami -2,8% felel meg az egy főre jutó összeg, pedig 1.923 Ft nőtt, ami 11,3% növekedést jelent. Külföldi személyek tekintetében éves szinten 595 személlyel nőtt a helyszínbírságolások száma, ami dinamikára levetítve 17% növekedést jelent összegre levetítve 30.365.000 Ft, ami 30,3% növekedést jelent személyre lebontva pedig 3.257 Ft nőtt, ami 11,% növekedést jelent.

²⁶ Magyar Rendőrség hivatalos honlapja:

(https://www.police.hu/sites/default/files/Keszenleti%20Rendorseg%20SK%202021_12.pdf) Letöltés dátuma: (2023.12.21)

3. ábra: Helyszíni bírsággal sújtott személyek²⁷

A fenti táblázat a Rendőrség kiszabott helyszíni bírság statisztikáját mutatja 2010. januárjától egészen 2022. decemberéig. A diagramm alapján összességében csökkenő tendenciáról beszélünk, viszont így is közelítünk az éves szinten a közel félmillió kiszabott helyszíni bírsághoz, ami jól mutatja a probléma mértékét és súlyát.

A táblázatok eredményéből is jól látható, hogy egy kiemelkedően tekintélyes problémáról van szó a kisebb fokú jogsértések helyszíni bírsággal történő szankcionálása kapcsán. A fenti, táblázatok statisztikájába nem kerültek bele azon más szervek adatai, amelyek jogosultak helyszíni bírság kiszabására.²⁸ Tételezen a Szabs. tv. 39 szakasz második bekezdése sorolja fel tételezen, hogy a rendőrségen kívül mely más szerv alkalmazhat helyszíni bírságot miszerint tételezen: a Nemzeti Adó- és Vámhivatal feladat- és hatáskörrel rendelkező szerve, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv arra felhatalmazott ügyintézője, a közlekedési hatóság ellenőre, a közterület-

²⁷ Magyar Rendőrség hivatalos honlapja:

(https://www.police.hu/sites/default/files/Kozrendvedelem%20Sk%202022_12.pdf) letöltés dátuma: (2023.12.22)

²⁸ 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről VII. fejezet 39§ 1-3. bekezdés Nemzeti Jogszabálytár: <https://njt.hu/jogszabaly/2012-2-00-00> (Letöltés Dátuma: 2023.11.24)

felügyelő, a természetvédelmi őr, az önkormányzati természetvédelmi őr, az erdészeti hatóság arra felhatalmazott ügyintézője, a halászati őr, a mezőőr.

4.2. Interjú

4.2.1. I. számú interjú alany.

M. Cs. rendőr alezredes az egyik megyeszékhelyi kapitányság vezetője, aki kérdésekre elmondta, hogy 1997. óta hivatásos állományú. Tapasztalatai vegyesek a helyszíni bírsággal kapcsolatban. Szerinte jó rendőri kommunikációval, valamint egyértelmű tényállásnál az állampolgárok elfogadják a helyszíni bírságot, ha annak mértéke is helyesen van megválasztva és ezzel társul egy teljeskörű jogi felvilágosítás. Nehézségét abban látja, hogy a helyszíni bírság jogintézménye megmaradt analóg formában ebben a digitális világban. A helyszíni bírságot elfogadó, majd később a bírság kitöltése során magát meggondoló intézkedés alá vont személy viszonylag ritka, akkor fordul inkább elő, ha a személy társaságban van. Akkor is előfordul, ha a rendőr és az intézkedés alá vont közötti kommunikációs lánc megszakad vagy plusz impulzus hatására döntenek így az állampolgárok, továbbá ha a hatósági kommunikáció nem illeszkedik az intézkedés alá vont neméhez, életkorához és ebből eredően egy sértődés jellegű helyzet alakul ki, amelynek okán a későbbiekben gondolja meg magát az intézkedés alá vont személy.

A történeti tényállás leírásával kapcsolatban a hely arra elegendő, hogy a legfontosabb elemeit feltüntessük, viszont teljeskörű történeti tényállás ismertetéséhez nem elegendő. Ugyanakkor a bírósági felülvizsgálatok az elmúlt időszakban egy teljeskörű történeti tényállást vártak a helyszíni bírságoknak erre rendelt helyén. A kitöltés során előforduló hibákkal kapcsolatban, ha a rendőr a 12 órás szolgálatot aktívan hajtja végre az nagy mértékben leterheli, mind fizikailag mind pedig mentálisan, továbbá ha társul hozzá egy éjszakai szolgálat ellátás akkor a szolgálat utolsó óráiba előfordulhatnak fáradtságból, figyelemből eredő problémák különösen a hajnali órákban. Az imént említett problémához csatlakozhatnak még korlátozott látási viszonyokból eredő kihívások is.

Továbbá a bírság kiszabása során a rendőri egység ha új feladatot kap ügyeleti küldés vonatkozásában, akkor ott a helyszíni bírság kitöltésének a tempóját is emelni kell, ott pedig már a kapkodás, rohanás a jellemző, fejben a rendőr már a következő intézkedésnél jár.

A helyszíni bírságok rögzítése kapcsán még az is elvárás, hogy az adott szolgálatban kerüljön felrögzítésre a rendszerbe. A rutinosabb kollégáknak 5-8 percbe kerül viszont 5-6 helyszíni

bírságnál ezek az 5-8 percek is össze adódnak, ami kitolja az egészet, adott esetben 30-40 percet is jelenthet, ami az adott szolgálat 7-8% ami csak a helyszíni bírságok rögzítésére kell fordítani, továbbá ha a bírságok mellé van még egy-két feljelentés, akkor az időben is elhúzódik. Nagyon jó megoldás lenne, ha már a helyszínen fizikailag lezárható intézkedésekkel lehetne dolgozni, mivel akkor az utólagos dokumentációs rátát nagy mértékben lehetne csökkenteni.

4.2.2. II. számú Interjú alany

T. Á. rendőr őrmester, határrendész beosztásban szolgálatot teljesítő kolléga, aki kérdésemre elmondta, hogy 2021. decemberében történt a kinevezése, azaz két éve teljesít szolgálatot. A korábban említett 2 évből másfél évben teljesített olyan beosztásban szolgálatot, ahol lehetősége volt helyszíni bírság kiszabására. Tapasztalatai szerint a szabálysértők – akik az esetek döntő többségében külföldi állampolgárok – tisztában vannak azzal, hogy szabálysértést követnek el és ennek okán együttműködőek a hatósági intézkedés folytán, mindamellett elfogadják a helyszíni bírságot.

Kérdésemre, hogy hány helyszíni bírságot szab ki egy hónapban azt a választ adta, hogy ez nagyon változó, viszont a 2023-as évben körülbelül 200 helyszíni bírságot szabott ki. Mindemellett a bírságok számát az is befolyásolja, hogy hol teljesít szolgálatot, hiszen egyes szakaszokon megnövekedett a határforgalom szezonálisan.

A szakmai pályafutása elején a bírság kitöltése, valamint a Robotzsaru rendszerben való rögzítés akár fél órába is került, viszont az azóta eltelt idő és tapasztalat által ez az idő 10-15 percre redukálódott összesen. Az intézkedés alá vont állampolgárokról nem jellemző, hogy a bírság kitöltése során gondolnák meg magukat. Véleménye szerint van visszatartó ereje a helyszíni bírságnak, viszont nagyobb eredményt lehetne elérni, ha a bírságoknak a maximum összegét meg lehetne emelni radikálisan.

Az elkövetett cselekmény leírására, valamint az elkövetett szabálysértések megnevezésével kapcsolatos mező általában elegendő, de volt már arra is példa többször, hogy igen csak szűkszavúan kellett fogalmazni annak érdekében, hogy az erre rendelkezésre álló hely elegendő legyen és olvasható maradjon a kézírás is. A szolgálatból eredő kihívások kapcsán, mint például éjszakai szolgálat ellátás során, vagy a figyelem megosztás következtében, a hajnali órákban fáradtságból eredő elírásra volt már példa. Véleménye szerint a mai informatikával és digitalizációval átszőtt világban, az, hogy analóg formában szabjuk ki a helyszíni bírságot, valamint kétszeresen dolgozunk, idővesztéssel, valamint plusz költségekkel jár, ami elkerülhető lenne.

4.3. Kérdőív

A kérdőívet Belügyminisztériumi engedéllyel a Rendőrség hivatásos állományú tagjai közül 38 személy töltötte ki. A kérdőívet kitöltő személyek közül a válaszadók 23,7%-a írta, hogy egy hónap átlagában 10 helyszíni bírságot szabnak ki. A kitöltésre szánt idő, valamint a Robotzsaru rendszerbe történő rögzítése a válaszadók 26,3%-a alapján átlagosan 5 perc. A kérdőívet kitöltők körében viszont a fenti értékek széles skálán mozognak, nyilván függ a hivatásos állományban eltöltött időtől és tapasztalattól, mivel a válaszadók között olyan személyek is vannak, akiknek 15-20 percbe kerül egy helyszíni bírság kitöltése, ugyanakkor van példa arra, hogy havi szinten 50 helyszíni bírságot szab ki az intézkedő rendőr.

A Robotzsaru rendszerben történő rögzítés is széles skálán mozog, átlagosan 5-10 percet vesz igénybe. A helyszíni bírság elfogadására való hajlandóság az intézkedés alá vont személyek tekintetében igen magas számot mutat, mivel a válaszadók 42,1% alapján az esetek 80% fogadják el, 28,9% válasza alapján az esetek 90% fogadják, valamint a válaszadók 10,5% alapján az esetek 100% fogadják el az intézkedés alá vont személyek a kiszabott helyszíni bírságot.

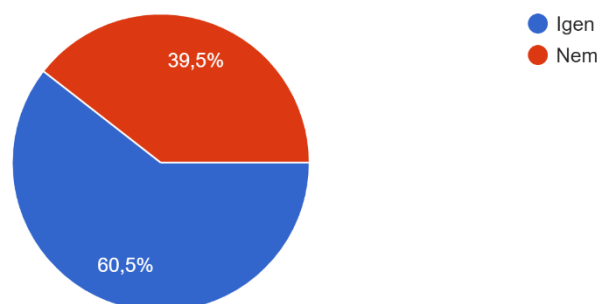
Ugyanakkor a helyszíni bírság kitöltésben való visszakoás az eredmények alapján igen alacsony, mivel a válaszadók 34,2 % alapján nem szokták magukat meggondolni az intézkedés alá vont személyek.

A szolgálati évekre vonatkozó kérdésre is sok eltérő válasz érkezett, mivel előfordult olyan, aki 3 éve van szolgálatban, viszont olyan válaszadó is kitöltötte a kérdőívet, aki 30 éve teljesít szolgálatot a Rendőrségnél.

Az eltelt szolgálati idő alatt kitöltött helyszíni bírságok száma is széles skálán mozog, viszont a válaszadók 10,5% 200-300-ra becsüli az eltelt szolgálati ideje alatt kitöltött helyszíni bírságok számát. A kérdőívet kitöltő személyek mindegyike töltött el olyan beosztásban rövidebb-hosszabb időt ahol helyszíni bírság kiszabására volt jogosult.

Ön szerint van-e visszatartó ereje a helyszíni bírságolásnak?

38 válasz

4. ábra: Ön szerint van-e visszatartó ereje a helyszíni bírságolásnak?

A fenti kördiagramm alapján a szolgálatot teljesítő rendőrök 60,5% szerint van visszatartó ereje a helyszíni bírság jogintézményének.

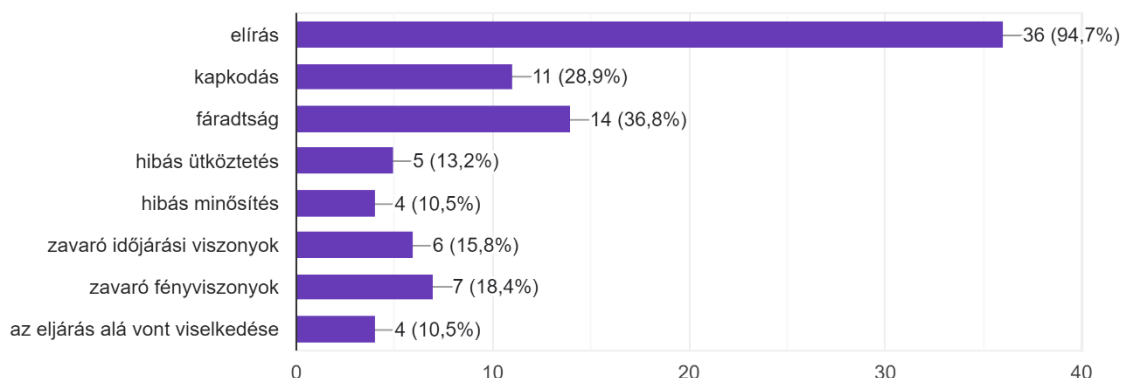
A helyszíni bírság „elkövetett cselekmények leírás” mezője a válaszadók 28,9% szerint elegendő volt és hasonló arányban válaszoltak „elkövetett szabálysértések megnevezése” mezőre is, ahol a válaszadók 31,6% nyilatkozta azt, hogy elegendő volt.

A következő kérdések a nyomtatvány kitöltése során elkövetett hibákra, és azok okaira vonatkozott.

Ha hibázott, annak mi volt az oka?

Ha igen, kérem jelölje meg mi volt az oka!

38 válasz

5. ábra: Ha hibázott, annak mi volt az oka?

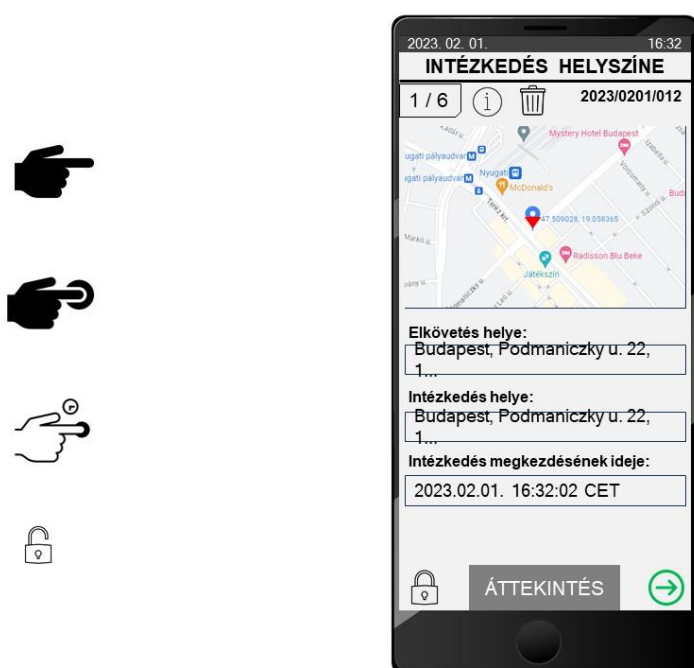
A válaszadók mindegyike vétett már hibát helyszíni bírság kitöltése közben, és 36,8%-a jelezte, hogy gyakran fordul ez elő a mindennapokban. A legfőbb hiba, a fentebbi táblázatban is jól látható elírás volt, ezt a 38 válaszadóból 36-an választották. Ezt követi a fáradtság, amit 38-ból 14 fő is megjelölt majd a kapkodás, amit 11-en emeltek ki a megkérdezettek közül.

A kitöltés, valamint a Robotzsaru rendszerbe történő rögzítés, a fenti adatok alapján átlagosan 5-5 percet vesz igénybe. Ezek a számok összeadódnak, és ha melléjük vesszük a hibázás lehetőségét is, akkor jelentősen megnövekedik az ezekkel eltöltött idő. Ezt a digitalizáció alkalmazásával közel 0%-ra le lehetne csökkenteni. Ennek következtében több idő jutna más szolgálati feladatok, írásos tevékenység elvégzésére.

5. MEGOLDÁS, KIVITELEZÉS

5.1. Első számú oldal

Ha megbírságot kívánjuk a személyt, akkor lekérdezés után, A Robotzsaru rendszerbe lépve egy „Helyszíni Bíróság Elektronikus Kitöltése” menüpontban megjelenik a kezelőfelület első oldala, melynek neve „Intézkedés helyszíne” lenne, amelynek háttere szürke, a karakterek feketék, illetve a kitöltendő szövegdobozok keretei sötét színűek. A rendszer hiba észlelése esetén piros színnel vagy felkiáltó jellel jelez, valamint a következő lapra történő lépést a kötelező mezők kitöltése után engedné.

6. ábra: Intézkedés helyszíne

Az *Intézkedés helyszíne* oldalon helyet kap egy digitális térkép, amely jelzi a Global Positioning System (GPS) koordinátákat is, valamint az intézkedő kollégának a helyzetét egy kék háromszög jelölné. Mivel nem minden esetben egyezik meg az intézkedés helyszíne a szabálysértés elkövetésének helyszínével, ezért egy almenüpontban ezeket az adatokat is rögzíthetnék az intézkedő rendőrök, így az elkövetett szabálysértés helyét egy piros háromszöggel tudná jelölni.

Ugyanakkor, ha az automatikusan generált adatok nem felelnek meg a valóságnak, akkor az intézkedő kolléga a kezelőfelület bal alsó sarkában található zárt állapotú lakat ikonra kattintva fel tudja oldani a rendszer által generált adatokat és manuálisan fel tudja vezetni azokat, a TIR-

mobilon található klaviatúra segítségével. A térképen jelölt háromszögnek a helyzetét megváltoztatva az automatikusan megjelenik a szövegdobozokban, viszont, ha a szövegdobozban történik, változtatás manuálisan a térképen található háromszögek helyzete hozzáigazodva megváltozik.

A lakat ikon (amely a bal alsó sarokban található) funkcionális célja azt mutatja meg, hogy manuális vagy automatikus üzemmódban dolgozik a rendszer. Ha az utóbbi feloldásra kerül a lakat ikon által egy figyelmeztető üzenet felugrik tájékoztatás és figyelemfelkeltés céljából és manuális módra vált át, ugyanakkor az automatikus folyamatot minden egyes oldalon ki kell kapcsolni. Tehát csak az adott kezelőlapra vonatkozik az automatizmus feloldása.

A kijelző bal felső sarkában az a szám szerepel, amely a bírság kiszabásának menetének aktuális lépését jelzi. A kijelző jobb alsó sarkában egy jobbra mutató nyíl található, ami abban az esetben vált zöldre, ha a bevitt adatok megfelelőek a rendszer számára.

A képernyő jobb felső sarkában található az aktuális év, hónap, nap, óra, perc.

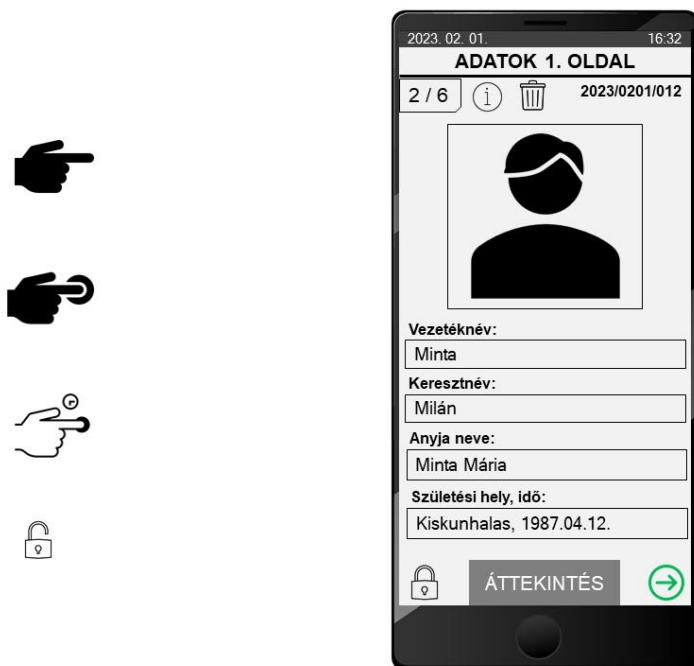
A kijelző alján a lakat ikon és a tovább haladást jelölő nyíl között egyvonalban az utolsó szövegdoboz alatt helyet kap egy gyors áttekintés gomb, amely arra szolgál, hogyha ezt a menüpontot választja a kolléga, akkor kép formátumba megnyitja a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatványt, az aktuális adatokkal kiegészítve, amire rá tud nagyítani, de ez a nyomtatvány nem szerkeszthető, mivel csak áttekintésre szolgál. A megnyitott nyomtatvány bal felső szegmensébe megtalálható egy balra mutató nyíl, ami az aktuális oldalra irányítja vissza az intézkedő rendőrt. Ezt a funkciót bármikor szabadon alkalmazhatja gyors áttekintés céljából, viszont minden második oldal után a rendszer automatikusan feldobja adategyeztetés és szemrevételezés céljából, valamint kötelező feltétel a funkció használata az intézkedés alá vont személy aláírását megelőzően. Az áttekintés alatt a jobb felső sarokban lenne megtekinthető az ügyszám is.

A kijelző tetején egy intézkedés megszakítása menügomb lenne, ha az intézkedést bármilyen oknál fogva fel kell függeszteni pl. az intézkedést alá vont személy eláll a helyszíni bírságtól és szabálysértési feljelentést kívánja választani, vagy rendkívüli esemény bekövetkezése okán vagy a Tevékenységi Irányítási Központ utasítása alapján szakítsa félbe a helyszíni bírságolást, mivel más helyszínen szükséges a rendőri intézkedés végrehajtása.

Az „I” menüpont általános információkat tartalmazna az alkalmazás viszonyában, mint pl. az utolsó frissítés dátuma, az alkalmazás gyorsasága, internet lefedettség. A zöldre váltott jobbra

mutató nyíl engedélyezi a tovább haladást, ami elvezeti a használat a következő oldalra, melynek neve „Adat.1”.

5.2. Kettes számú oldal-Adat.1

7. ábra: Adatok 1. oldal

A kettes számú oldalon ugyanúgy, mint az elsőn, megtalálható az oldaljelölő gomb, az információs gomb, az intézkedés megszakítását jelölő gomb, a lakat ikon, a gyorsáttekintést biztosító menüpont, a tovább haladást biztosító gomb és az aktuális dátum és idő. Ezek a gombok funkciójukban az előzőekben már kifejtésre kerültek, így a továbbiakban csak akkor részletezem funkciójukat, ha azok eltérnek a korábbiaktól.

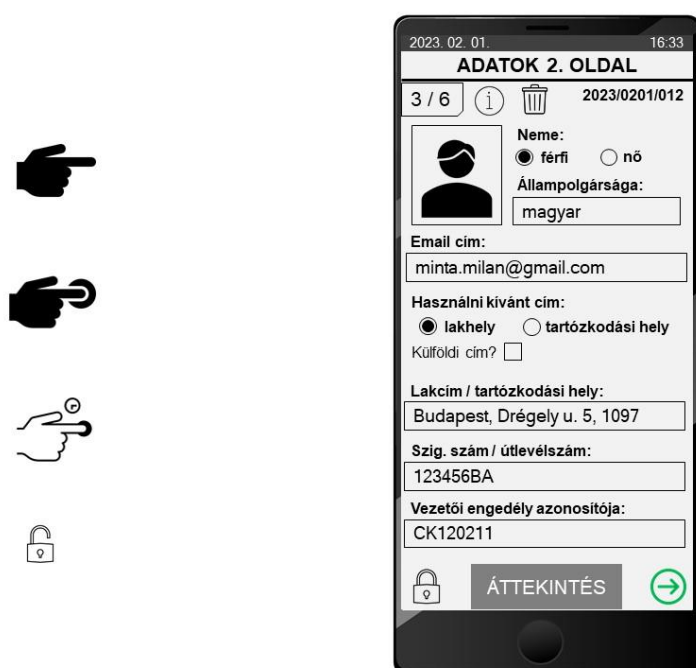
Az *Adat.1* az oldalon helyet kap 4 db egyenlő karakter mennyiséget befogadó szövegdoboz. Szövegdobozonként 50 karaktert megengedő egységgel. Az első szövegdoboz az intézkedés alá vont családneve(i). A második szövegdobozban az intézkedés alá vont személy utóneve(i) kerülnek rögzítésre. A harmadik szövegdobozban az intézkedés alá vont személy anyjának a születési neve. A negyedik szövegdobozban az intézkedés alá vont születési helye és a születési ideje kerül.

Az oldalon továbbá megjelenik egy, a nyilvántartásban is fellelhető fénykép az intézkedés alá vont személyről, ami további garanciális biztosítékot jelent az intézkedő rendőr számára, hogy

kivel szemben alkalmaz helyszíni bírságot. Ugyanakkor az a fénykép nem lesz látható a gyors áttekintés gombra kattintva.

A fent leírt adatokat a lekérdezés után az *Adat.1* oldalra érkezve a rendszer automatikusan kitölti, viszont a lakat ikon segítségével tudja változtatni az intézkedő rendőr. Ha szemrevételezés során minden adat egyezik, akkor léphet tovább az intézkedést foganatosító rendőr a Hármas számú oldala, azaz „Adat.2” kezelőfelületre.

5.3. Hármas számú oldal-Adat.2

2023. 02. 01. 16:33

ADATOK 2. OLDAL

3 / 6 ⓘ 2023/0201/012

Neme:
☒ férfi ☐ nő

Állampolgársága:
magyar

Email cím:
minta.milan@gmail.com

Használni kívánt cím:
☒ lakhely ☐ tartózkodási hely

Külföldi cím? ☐

Lakcím / tartózkodási hely:
Budapest, Drégely u. 5, 1097

Szig. szám / útlevélszám:
123456BA

Vezetői engedély azonosítója:
CK120211

🔒 **ÁTTEKINTÉS** ➡

8. ábra: Adatok 2. oldal

Az *Adat.2* számmal jelölt kezelőoldalon hasonlóan, mint az előző oldalon, az intézkedés megszakítása gomb alatt látható a nyilvántartásban szereplő fénykép az intézkedés alá vont személyről. Ugyanakkor található még 7+1 szövegdoboz vagy jelölésre szolgáló mező.

Az első kijelölésre szolgáló mező az intézkedés alá vont személynek a nemét jelölné, majd alá a személy állampolgársága. Mivel a magyar állampolgárok az Ügyfélkapun keresztül is megkapják a helyszíni bírságot, így a következő szövegdoboz a külföldi állampolgárságú személyeknek szükséges. Az e-mail cím megadása után a rendszer automatikusan elküldené nekik a bírságot az intézkedés alá vont személy anyanyelvén és angolul.

A soron következő szövegdoboz, a lakcím vagy tartózkodási hely kiválasztása lenne. Ezután, a bírságolt személy címéhez szükséges település nevét, postai irányítószámát, és a közterület nevét és számát, valamint egyéb adatokat sorakoztatna fel.

Ha külföldi az intézkedés alá vont személyünk, akkor a megfelelő rubrika kijelölésével manuálisan is bevihetünk adatokat a címet illetően. Az összegzésnél bővebben kifejtem a külföldi állampolgárral kapcsolatos műveletet.

Ezalatt a menüpont alatt kapna helyet az intézkedés alá vont személynek a személyazonosító okmányának a száma vagy az útlevelének a száma, valamint közvetlenül alatta a vezetésre jogosító okmány száma, ha közúti közlekedéssel kapcsolatos szabálysértésről van szó.

5.4. Négyes számú oldal, Ütköztetés-Minősítés

2023. 02. 01. 16:34
ÜTKÖZTETÉS, MINŐSÍTÉS
4 / 6 ⓘ 2023/0201/012

Elkövetett szabálysértések:

Ütköztetés
minősítés

Halmazat: ☐ Ismételt elkövetés: ☒

Közúti közlekedési előéleti pontok száma: 2

Bírság összege (Ft): 6.500 - 65.000 / Ft
azaz _____ forint.

Elkövető távollétében: ☐

Forg. rendszám: ABC - 123

ÁTTEKINTÉS →

9. ábra: Ütköztetés, minősítés

Az *Ütköztetés-Minősítés*sel megnevezett négyes számú oldalon szintén látható lenne az intézkedés alá vont személynek a nyilvántartásban szereplő fényképe. Alatta helyezkedik el az Ütköztetés megnevezésű szövegdoboz. A beírás alapján a rendszer automatikusan szűkítené le az ütköztetések körét, míg meg nem jelenik a szükséges adat, valamint ha ez nem teljesülne, akkor a nyíl segítségével a legördülő sávban bármikor kiválaszthatjuk a listából a számunkra relevánsat.

Ha sikeresen kiválasztotta az általa keresett jogszabályt, akkor további szűkítési ablakok jelennek lépcsőzetes elrendezésben, miszerint szakasz, bekezdés és pont alapján. A szakasz ablakba számkaraktert, a bekezdésbe szintén szám karaktert a pont megjelölésre szolgáló ablakba pedig betű karaktert kell beírni, ezáltal teljes mértékben le lehet szűkíteni, hogy mibe akarja ütköztetni az intézkedő kolléga a jogsértést.

A minősítés szövegdoboz szintén ezen az elven működne, adott jogszabály nevét begépelve vagy kikeresve megjelölni, majd a további ablakok segítségével leszűkíteni azt. Ugyanakkor, ha az előző *Adat* 2-es számú oldalon nem jelölte be az intézkedés alá vont személy vezetői engedélyének az azonosító számát, akkor nem fognak itt megjelenni a közlekedéssel kapcsolatos jogszabályok, így tovább csökkentve a jogszabály keresésre ráfordított időt. Viszont, ha az intézkedés fogatosító rendőr mulasztásából, figyelmetlenségéből adódóan nem került ez kijelölésre, akkor minden következmény nélkül vissza léphet az előző oldalra és javíthatja ezt a hiányosságot.

Az oldalon helyet kap még Halmazat és az Ismételt elkövetést jelölő rubrika is. Ezeket bejelölve lehet meghatározni, hogy halmazatban elkövetett szabálysértésekről vagy ismételt elkövetésről van szó. Az intézkedést fogatosító kolléga segítségével még ebben az esetben az is, hogy a rendszer nyomon követi és jelzi, ha ismételt elkövetés esete áll fent.

Ha halmazat esete áll fent, akkor az ütköztetés minősítés menüpontban további kiválasztás útján tudja ezt rögzíteni. Ezeknek a funkciók következtében pedig automatikusan változik az összeghatár.

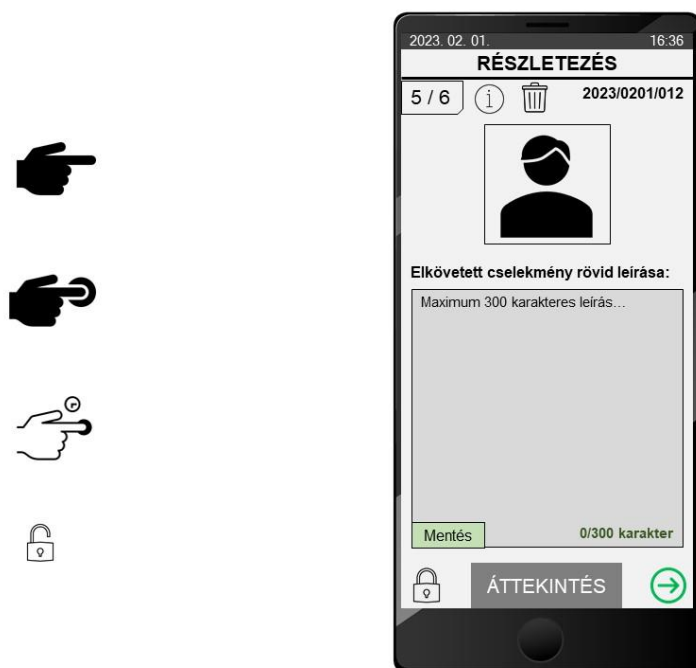
Következő menüpontunk a közúti közlekedési előéleti pontokat jelölő négyzet, ami automatikusan kitöltésre kerül, ha a pénzbírság mellett ez is kiszabásra kerül.

Emellett a kezelő felületek alatt helyezkedik el a bírság összege panel, ami két részből áll. Az egyik helyen megjelennek az ütköztetés által generált összegek, alatta pedig halmazat esetén a teljes végösszeg számmal és betűvel jelezve.

Ezt követően függőlegesen alatta kap helyet a forgalmi rendszám kitöltésére szolgáló 15 karakteres kitöltéssel rendelkező rubrika, Magyar állampolgár esetén automatikusan kitöltésre kerül, ha pedig külföldi, akkor pedig manuálisan. A köztük lévő rubrika pedig azt a célt szolgálja, ha az elkövető távollétében került kiszabásra a bírság.

A rendszerbe ezen a ponton kerül egy kötelező lépés, mégpedig az áttekintés gomb alkalmazása, ami azt a célt szolgálja, hogy az intézkedő rendőr vizuálisan is áttekintése kép formátumban az elektronikus helyszíni bírságot, és csak is ezt követően léphetne a folyamat soron lévő lépcsőfokára, ami az „Elkövetett cselekmény rövid leírásának” ad helyet.

5.5. Ötös számú oldal, Elkövetett cselekmény rövid leírása.

10. ábra: Részletezés

Ezen a kezelőfelületen, kerül rögzítésre az elkövetett szabálysértés történeti tényállásának rövid megfogalmazása, ami *Az elkövetett cselekmény(ek) leírása(i)* címen lenne látható. A szövegdobozba belekattintva a rendszer képes a megadott adatokkal és ütköztetés-minősítés menüpontban megjelölt jogszabályok alapján egy sablont írni, ami bármikor szerkeszthető. Ha nem elérhető arra az ütköztetésre sablon, akkor a kolléga maga is meg tudja írni az elkövetett szabálysértés rövid történeti tényállását.

A rendszer automatikusan jelzi ez esetben a helyesírási hibákat az adott szó piros hullámzó vonallal történő aláhúzásával. Ezzel egyidejűleg egy számláló is megjelenne a szövegdoboz alján, hogy mennyi karaktert használt fel az intézkedő járőr a maximum mennyiségből. Ehhez hozzákapcsolódik még egy színjelző, figyelemfelhívó skála, miszerint ha 300 karakterből 100 karakterig a számok zölden világítanak 100 karaktertől 200 karakterig sárgán 200 karaktertől a maximum 300 karakterig pedig pirosan jelezve a kollégának, hogy eléri a maximális karakter számot. Majd ha késznek ítéli a tényállás ismertetését, akkor a szövegdoboz alján a karakter

számlálólal egy vonalban a „Mentés” gombra kattintva menti a szöveget. Ezt a műveletet végrehajtva a tovább haladást biztosító nyíl zöld árnyalatra vált, és ezt követően léphet a soron következő menüpontra, ami az „Állampolgár aláírása” lesz.

5.6. Hatos számú oldal Állampolgár aláírása

Az Állampolgár aláírása nevezetű oldalon az intézkedés alá vont személy elektronikus aláírása kerül a szövegdobozba. Kiskorú esetén a rendszer a korábban bevitt adatok alapján figyelmeztető ablakban tájékoztatja a rendőrt, hogy a fiatalkorú törvényes képviselőjének az aláírására lesz szükség.

Fontos hangsúlyozni, hogy az aláírásnak nem szabad érintenie a szövegdoboz keretét, különben a rendszer nem fogadja azt el. A hitelesítés előtt, de az aláírást követően kötelező ismét alkalmazni a gyors áttekintés gombot az elektronikus helyszíni bírság kép formátumú megtekintésének céljából, valamint az állampolgár tájékoztatása céljából.

A szükséges lépéseket követően jön az utolsó oldal, ami a 7 számú oldal, azaz „Intézkedő rendőr aláírása” menüpont.

5.7. Hetes számú oldal, Intézkedő rendőr aláírása.

Az Intézkedő rendőr aláírása oldalon, hasonlóan az előző oldalhoz helyet kapna egy szövegdoboz, amelyet a fentebb említettek szerint a rendőr köteles aláírni. Ebbe a pontba az intézkedő kolléga választhat, hogy a helyszínen aláírja a bírságot vagy a programban tárolt elektronikus aláírását használja.

A tovább gombra kattintva a Hitelesítése gombbal lezárna az elektronikus helyszínbírságot a rendőr. Ekkor a rendszer automatikusan küldene az illető ügyfélkapujára egy levelet, ami tartalmazná egészében az elektronikus helyszíni bírságot, amit még a rendőr mutatott neki az aláírása és az intézkedés befejezése előtt, valamint egy tájékoztatót a fizetési lehetőségekről.

Továbbiakban a kollégáknál még található lenne egy szigorúan sorszámozott tájékoztató, azon még egy QR-kód, amit a hitelesítés során a TIR-mobil kamerájának segítségével lehetne beolvasni és összekötni a bírsággal.

A szigorúan sorszámozott tájékoztató kizárólag addig lenne használatban, amíg minden magyar állampolgár ügyfélkapuval nem rendelkezik. Miután ez megvalósul, a helyszíni bírság folyamata kizárólag elektronikus úton történik.

A tájékoztató kézzel írt tartama:

- intézkedő rendőr aláírása és jelvéyszáma;
- intézkedés alá vont személy aláírása;
- bírság összege;
- külföldi állampolgár esetén: személyigazolvány vagy útlevélszám és e-mail cím.

Ha nem rendelkezik ügyfélkapuval az intézkedés alá vont személy, akkor a részére átadott tájékoztatón minden szükséges információt megtalál a bírság befizetésével kapcsolatban.

Valamint a www.police.hu weboldalon kialakításra kerülne egy „Helyszíni bírság” menüpont, és ahol további tájékoztatók lennének elérhetőek. Az ügyfélkapu általi belépés után a saját ügyszámukat kikeresve megtekinthetik az összes eddig bírságukat, figyelmeztetve őket az eddig be nem fizetettekre.

Ha a helyszíni bírság készpénz-helyettesítő fizetési eszköz alkalmazásával történő megfizetésének feltételei fennállnak, a helyszíni bírság kiszabására jogosult tájékoztatója erről az eljárás alá vont személyt, továbbá az eljárás alá vont személy a helyszíni bírságot a helyszínen készpénz-helyettesítő fizetési eszköz alkalmazásával kívánja megfizetni, a helyszíni bírság kiszabására jogosult ezek szerint intézkedik tovább a bírság kifizetése érdekében.

A szigorúan sorszámozott tájékoztatót és a POS-terminál által nyomtatott bizonylat második példányát a sikeres befizetés után átadja az eljárás alá vont személynek, eredeti példányát a szolgálat végeztével a beszámoltató parancsnoknak leadja.

További funkciók

Passzív üzemmód

Passzív üzemmódban, az internetkapcsolat hiánya vagy gyengesége ellenére is felvezethetőek lennének az adatok, amik a hálózati csatlakozás után automatikusan felöltődnek az eredeti kialakítás szerint. Ebben az esetben az intézkedés alá vont személyek lekérdezése EDR-rádióon

keresztül történne a TIK ügyeletésén keresztül. A rendszer érzékelné, hogy nincs internethálózat ezáltal manuális módon kellene rögzíteni az adatokat. Ugyanakkor, ha a rendszerben ellenőrzésre kerülne, például egy Osztályvezető részéről vagy később merülne fel kérdés vagy probléma az intézkedés alá vont személy oldaláról, ebben az esetben két időpont lenne látható miszerint egymás mellett Év, Dátum, Hónap, Nap, Óra Percre pontosan az intézkedés időpontja továbbá a rendszerbe történő feltöltés időpontja.

5.7.1. Web 3.0 – szemantikus web

A programba, a ma is elérhető és sokak által használt web 3.0 – szemantikus web – is beépítésre kerülne, ami tovább csökkentené a helyszíni bírságolásra szánt időt, mivel ez kiváltja a gépelés folyamatát. Viszont ez a funkció is egy lakat ikon segítségével ki- és bekapcsolható lenne, ezzel biztosítva a rendőr által preferált adatbeviteli módot.

ÖSSZEGZÉS

A korábban elemzett táblázatok segítségével, valamint a kérdőívek kiértékelése során még jobban bebizonyosodott felvetésem, miszerint mindenképpen korszerűsíteni kellene a helyszíni bírságolás eszközeit. Interjúalanyaim is megerősítették véleményemet saját válaszaikkal azzal kapcsolatban, hogy sokkal időigényesebb, költség- és energiaveszteséges a papíralapú bírságolás.

Ha egy átlagos nehézségű helyszíni bírság kitöltésére szánt idővel számolunk, ami a kérdőív által produkált adatok alapján azt átlagolva 8,3 perc, az azt jelenti, hogy 20766,6 percet jelent, ami bírság összegben meghatározva 44.051.000 Ft, és ide nem számoltam azt az 5-10 percet, ami a bírság rögzítésére kell a szolgálat végén a Robotzsaru rendszerben.

Ötletem megvalósítása esetén a helyszíni bírság kitöltésére szánt idő körülbelül 3 percre redukálna, ami, a korábban említett 2502 bírsággal számolva, csak 7506 percet venne igénybe, ami 64,4%-os javulást jelentene. 64,4%-kal több idő jut a kollégáknak más szolgálati feladat végrehajtására, valamint az állampolgároknak is több idő jut a mindennapi tevékenységeikre, így máskor is készségesebbek lesznek az ellenőrzések során. A mai rohanó világunkban, ahol az idő pénz, az elektronikus helyszíni bírság rendkívüli előrelépést jelent.

Továbbá megjegyezném a papíralapú helyszíni bírságot a 22/2012. (IV. 13.) BM rendelet 22.§ (2) értelmében „A kitöltött nyomtatvány eredeti példányát a helyszíni bírság kiszabására jogosult két évig megőrzi”²⁹ meg kell őrizni, ebből következik, hogy helyet kell biztosítani a tárolására, őrzésére, a tárolás helyének a szállítására stb., ami megint csak plusz költséget, erőforrások átszervezését jelenti a rendőrség számára. Ezzel szemben lehetőség van az elektronikus helyszíni bírságot számítógépen vagy akár egy külső merevlemezen tárolni és egy előre beállított program segítségével 2 éves határidő lejárta után automatikusan törölni. Ezzel megint csak időt és pénzt spórol meg a Rendőrség számára.

Valamint környezetvédelem, környezettudatosság szempontjából sem elhanyagolható előrelépést is jelente, igaz így is kell a tájékoztatók elkészítéséhez alapanyagként a papír, viszont sokkal kevesebb mennyiségben, ennek okán megint csak pénzt takarít meg a Rendőrség és ezzel egyidejűleg lépést tesz egy sokkal élhetőbb környezet felé.

²⁹ 22/2012. (IV. 13.) BM rendelet a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint ahhoz kapcsolódó egyes rendeletek módosításáról 22§ szakasz 2 bekezdés

Továbbá konvencionális problémákat is nagy mértékben le lehetne csökkenteni, mivel az analóg helyszíni bírságolás folyamatáról áttérnénk egy digitalizált módra, applikációra, ami a beépített automatizmus segítségével jelentős mértékben felgyorsítaná, gördülékenyebbé alakítaná a folyamatot. Ugyanakkor kiküszöbölné a dupla dokumentálást, mivel már a helyszínen a hitelesítést követően megjelenne a Robotzsaru rendszerben és minden szükséges statisztikában. Jelenleg is minden szükséges technikai eszköz a rendelkezésre áll a rendőrség részére, mivel ötletem alapjául a már rendszeresített TIR mobil okos eszközön fellelhető Robotzsaru rendszerben menne végbe a folyamat.

IRODALOMJEGYZÉK

Könyvek:

Kincses Ildikó-Kántás Péter, Szabálysértési jog, 1. kötet, Közgazdasági és jogi Könyvkiadó, ISBN 9632243498, 21p

Máthé Gábor, A szabálysértési jogról, 53-57. In.: Jogi beszélgetések 2000-2003. Szerk. Kéki Zoltán – Egerszegi Edit, Kaposvár M. J. Város Önkormányzata, Kaposvár 2004, 55

Nagy Gábor, A szabálysértések szabályozásának története Magyarországon, 176-190. In: Minúciák. Szerk. Fenyvesi Csaba - Herke Csongor, PTE ÁJK, Pécs 2001

Hollán Miklós, Nagy Judit, Bodnár Bence: A szabálysértési jog tankönyve. 2019, Budapest, Dialóg Campus

Sallai János: A magyar rendészet története. 2019, Budapest, Magyar Tudományos Akadémia

Kincses Ildikó - Kántás Péter, A szabálysértési jog. Complex, Budapest 2006

Jogszabályok:

2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről

2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről VII. fejezet 39.§ 1-3. bekezdés

2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről XIV. fejezet 99.§ 1.-11. bekezdés

2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről IV. fejezet 27§. 1.-5. bekezdés

22/2012. (IV. 13.) BM rendelet a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint ahhoz kapcsolódó egyes rendeletek módosításáról II. fejezet 18. § 1-3. bekezdés

22/2012. (IV. 13.) BM rendelet a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint ahhoz kapcsolódó egyes rendeletek módosításáról II. fejezet 20. § - 22. §

22/2012. (IV. 13.) BM rendelet a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint ahhoz kapcsolódó egyes rendeletek módosításáról II. fejezet 22/A §

1968. évi I. törvény a szabálysértésekről 37/A. § 1.-2. bekezdés

1/1965 (IV. 9.) BM A rendőrségi helyszíni bírságolásról 1.§ 1-3 bekezdés

Magyar Közlöny 1965 április 9. (21 szám) 199 old 1. § 1-3 bekezdése

Magyar Közlöny 1965 április 9. (21 szám) 200 old 2. §

1999. évi LXIX. törvény - a szabálysértésekről 2 oldal 134. §-137.§.

2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről VII. fejezet 39. § 1-3. bekezdés

22/2012. (IV. 13.) BM rendelet a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint ahhoz kapcsolódó egyes rendeletek módosításáról 22. § szakasz 2 bekezdés

Internetes forrás:

Ország László (1959-1962): A magyar nyelv értelmező kéziszótára. Magyar Tudományos Akadémia (arcanum):(<https://www.arcanum.com/hu/onlinekiadvanyok/se-arch/?list=eyJmaWx0ZXJzIjogeyJNVSI6IFsiTkZPX0xFWF9MZXhpa29ub2tfMUJFOEI-iXX0sICJxdWVyeSI6ICJPYmpla3RcdTAwZWR2In0>) (utolsó letöltés: 2024. 01. 23.)

https://mnl.gov.hu/mnl/keml/bunok_es_buntetesek?fbclid=IwAR0CYn6jnNJKfYAu-6DYnk-HCTE8Q77IQS49WEhe2J81UjgCDkgQNStKJOrs (utolsó letöltés: 2024. 01. 23.)

Dunaújvárosi Hírlap, 1969. június (14. évfolyam, 44. szám) Rövid statisztika a helyszíni bírságolástól és a szabálysértési eljárásról (utolsó letöltés: 2024. 01. 23.)

Déli Hírlap, 1979. október (11. évfolyam, 256.szám) Közlekedési kórkép (utolsó letöltés: 2024. 01. 23.)

Internetes forrás: (https://www.police.hu/sites/default/files/Keszenleti%20Rendorseg%20SK%202020_12.pdf) (utolsó letöltés: 2024. 01. 23.)

Internetes forrás

(https://www.police.hu/sites/default/files/Keszenleti%20Rendorseg%20SK%202021_12.pdf)
(utolsó letöltés: 2024. 01. 23.)

Internetes forrás

(https://www.police.hu/sites/default/files/Kozrendvedelem%20Sk%202022_12.pdf) (utolsó letöltés: 2024. 01. 23.)

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet

Kérdőív

Körülbelül hány helyszíni bírságot szab ki egy hónapban?

Saját válasz: db

Átlagosan mennyi időt vesz igénybe egy helyszíni bírság kitöltése az Ön számára?

Saját válasz: perc

Átlagosan mennyi időt vesz igénybe a kiszabott helyszíni bírság Robotzsaruban történő rögzítése?

Saját válasz: perc

Milyen gyakorisággal fogadja el az intézkedés alá vont a felajánlott helyszíni bírságot?

Soha ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ mindig

Milyen gyakorisággal gondolja meg magát az intézkedés alá vont személy a helyszíni bírság kitöltése közben?

Soha ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ mindig

Körülbelül hány helyszíni bírságot szabott ki az eltelt szolgálati ideje alatt összesen?

Saját válasz: db

Ön hány éve van szolgálatban?

Saját válasz: év

Ön a fenti szolgálati éveiből mennyit töltött olyan beosztásban, ahol helyszíni bírság kiszabására volt jogosultsága és lehetősége?

Saját válasz: év

Ön szerint van-e vissza tartó ereje a helyszíni bírságolásnak?

Igen ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Nem

Önnel fordult-e már elő, hogy a helyszíni bírságon található „elkövetett cselekmények leírás” mező kevésnek bizonyult a cselekmény megfogalmazására?

Szinte mindig ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Soha

Önnel fordult-e már elő, hogy a helyszíni bírságon található „elkövetett szabálysértések megnevezése” mező túl kevésnek bizonyult a minősítésre?

Szinte mindig ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Soha

Önnel fordult-e már elő az, hogy a helyszíni bírságot hibás kitöltés miatt újra kellett írni?

Nagyon
gyakran ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Soha

Ha igen, kérem jelölje meg mi volt az oka!

- ☐ elírás
- ☐ kapkodás
- ☐ fáradtság
- ☐ hibás ütköztetés
- ☐ hibás minősítés
- ☐ zavaró időjárási viszonyok
- ☐ zavaró fényviszonyok
- ☐ az eljárás alá vont viselkedése

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: Helyszíni bírság.....	24
2. ábra: Helyszíni bírság.....	26
3. ábra: Helyszíni bírsággal sújtott személyek	27
4. ábra: Ön szerint van-e visszatartó ereje a helyszíni bírságolásnak?.....	31
5. ábra: Ha hibázott, annak mi volt az oka?	31
6. ábra: Intézkedés helyszíne.....	33
7. ábra: Adatok 1. oldal	35
8. ábra: Adatok 2. oldal	36
9. ábra: Ütköztetés, minősítés	37
10. ábra: Részletezés	39